

כ"ז מצאתי כתוב בשם הה"ק הרמ"מ מקאצק וצ"ה"ה ז"ע:

פ' בהעלותך

(א) פרשי זכרוננו לברכה בשם סטרי להגיד שבחו של אהרן שלא שינת, שלא עשה שום תנועה מבחוק, אך שהי' הכל בפנים בלב, כי התנועה החיצונית אינו דבק כ"כ, רק עיקר הוא שיהי' נגנו וצפון בלב וכן פי על הפסוק ויניעו ויעמדו מרחוק, ומשה נגש אל הערפל, פי' ויניעו שעשו תנועות חיצוניות בגופם ומחמת זה ויעמדו מרחוק, אבל משה רבינו ע"ה ניגש אל הערפל בלא שום תנועה והבן :) (א"ה) וכן כתב הגה"ק אדמו"ר וצ"ה"ה בע"ל שפת אמת מגור ז"ע באחת ממכתביו, וצ"ה"ט, כי כדאי לבטל אף דבר טוב בעבור שיהי' שוה לכל, כי ה' בוחן לבבות, וכל התנועות שמבחינו יצא שכון בהפסדן):

(ב) בפסוק (משלי יט ד') הון יוסיף רעים רבים ודל מרעהו יסרד, זאת נודע כי חברים מועילים מאוד כמאמרם וקנה לך חבר, ומחבירי יותר מכולם, אבל כשרואה אדם כשנעשה רש מחבירו כי אינו מועיל לו מאומה, אזי יראה להפריש ממנו ולברוח, וזה כוונת הפסוק הון יוסיף רעים רבים פי' הרעים רבים מוסיפין הון לאדם בתורה ועבודה, ודל מרעהו יסרד, כשרואה שנעשה רש מרעהו, היינו מחבירו, אז יסרד ממנו :

(ג) על מה שמביא התנא דבי אליהו, שפגע באדם אחד ושאל אותו אם הוא בן תורה, אמר לאו, מחמת שלא נתנו לו בינה מן השמים, ושאל אותו אליהו ז"ל, מה מלאכתך, ואמר לו, ציד דגים אני, ושאל אותו אליהו ז"ל והיכן יש לך בינה להבין זה, וללמוד תורה אין לך בינה, והדברים אונם

מובנים, כי כל אחד יודע זאת שאין רא' מזה לזה. כיון ששכל התורה משונה משכל דברים הגשמיים, ואמר פי' הה"ק מקאצק ז"ע שזאת אמר לו אליהו ז"ל והיכן יש לך בינה להיות צייד דגים אין זה רק מחמת הכרח מזונות יען שלא הי' לו עצה אחרת לפרנס א"ע רק מזה וצ"י: הי' לו בינה ושכל להיות צייד דגים ואם תעיין שעסק התורה הוא ג"כ חיות האדם כנאמר כי חיים הם לטובאיהם או בוודאי יהי' לך בינה ושכל מחמת שהוא ג"כ הכרחי כנאמר אם לא בריתי יום ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי, והוא עמוק:

(ד) בפסוק אם תסיר שיקוצך מפני ולא תנוד (ירמ' ד א') פי' שלא תצטרך לעשות תנועות דחפלה, רק שיהי' ממילא מעומק דלבא: (נדמם בשש"ק ח"ב בשם ס' רמזי אש):

(ה) בתהלים, (כ"ט א') הבו ל' בני אלים, פי' כי הנה כשאדם רוצה לעמוד להתפלל לפני הקב"ה מסתתמים טענותיו, מחמת יראה, ומחמת שהוא יודע קטנותו ושפלותו שאינו עושה כלום מה שצריך לעשות כירוע לירודי חן ובעלי נפש, אך זאת הוא טענו שהוא בני אלים, פי' בני אברהם יצחק ויעקב ולכן צריך אתה לקבל תפילתי, וזה הפי' הבו לה, פי' הזמנה, שהוא רוצה להזמין את עצמו לפני הבורא ית"ש העצה הוא בני אלים שיאמר להקב"ה שהוא מבני אבות הקדושים :

ח ומקנה רב הי' לבני גד כר (פי' מטות) פי' שהי' להם קנין וביקות ברבם משרע"ה ודביקים בו מאוד ועי' לא רצו לעבור את חירון ולהסריר מאתו, (א"ה) ובספר שפת אמת

שיח שרפי קודש

כה"ב, תי"ר רבתי, ת"א אמר ע"ד הלצה, כדי שכל העולם יוכל לזכור בזה, התי"ר לאוסקי הבעל גאה, משום שהוא גדול יותר:

פ' בשלח

(א) זה אלי ואנוהו, פ' לשון נוח שאנן פ"י אעשה דירתו בי:

(ב) בתהלים (ל"ב י') רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנהו, והקשה הה"ק הנ"ל למה כתב האתנחתא תחת, ב"ה שאין לו פ"י בפסוק, ואמר ז"ל, דהנה הרשע כשרואה איש ירא ה' הולך לפניו הוא מצטער בלבו ואינו יכול לראותו ולהביט בפניו, וזה פ"י הפסוק רבים מכאובים לרשע אימתי והבוטח בה' פ"י כשרואה איש בוטח בה' או יש לו מכאובים בלבו, והבן:

בפ' תולדות

(א) בפסוק וישב ויחפור את בארות המים אשר בו ויפתחם בו ויקרא בו' אשר קרא להן אביו, ואמר הה"ק וצלה"ה וישב יצחק בו' פ"י בארות המים הם המדרגות כי המים הוא התורה כיודע, פ"י שחפר אופנים איך לעבור את הבורא ית"ש, והצלה מרגניתא בידיו, ויסתמוס פלשתים, פ"י שהם עשו מזה סתם, שהיו סיבות שצריך להיות כן בעצמות, ולא הבינו שהוא העמיק חידושים בעבודת הבורא ית"ש ועשו מזה סתם, והלך יצחק וחסר עוד הפעם פ"י שהראה להם שהוא העמיק חידושים בעבודת הבורא ית"ש:

פ' תרומה

(א) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם פ"י

להנהיג אדמור מגור זי"ע כתב זה בשם הה"ק הר"ר בונם מפרשיסחא וצלה"ה זי"ע):

(א) בגמ' מפני מה אבדה הארץ, מפני שלא ברכו בתורה תחילה, ולכאורה אין מובן מה"ת שמפני כך יאבד הארץ, דהא עכ"פ למדו, ואמר הה"ק הנ"ל הנה ידוע שעסק התורה הוא שעי"ז יוכל לבוא ולעבוד ה' ית"ש כדאיתא בגמ' פלוגתא אי תלמוד גדול, אי מעשה עדיף, ומסקנת הגמ' תלמוד גדול שמביא לידי מעשה וגם אמרו חז"ל לא המדרש עיקר בו', וללימוד התורה נקרא תחילה, והמעשה נקרא סוף, וזה פ"י מפני שלא ברכו בתורה תחילה פ"י שלא למדו תחילה לבוא ע"י כך למעשה שהוא כנ"ל רק זאת לכד דהיינו הלימוד, זאת ה' התחילה והסוף, ולא צסקו בעבודת הבורא ית"ש רק בלימוד לבד, ומפני זה אבדה הארץ, והבן:

(א) מפני מה לא הרג משרע"ה בעצמו את זמרי רק פינחס הרגו, ואמר כך כי הנה משרע"ה נקרא תורה כמאמר חז"ל שנמסרה התורה למשה ככלה, משום הכי לא ה' יכול משרע"ה להרוג את זמרי, כי הדין הוא, שאם בא לשאול הדין הבעל ארמית אי חייב מיתה, אם לאו, אין הביד יכול לומר לו שהוא חייב מיתה, רק כדיעבד אם קפץ אחד והרגו שפיר עבדי כדון הבעל ארמית קנאין פוגעין בו, ומשום הכי משרע"ה לא ה' יכול להרג אותו, כי משרע"ה הוא התורה, והוי כאלו באו אצלו לשאול הדין אי חייב מיתה או לאו, ולא יכול להשיב שהוא חייב מיתה, אבל פנחס שפיר עביר כדון שהרגו דהוי כדיעבד, ונמשח לכהן עבדו זה:

פ' שופטים

(א) בפסוק, תמים תהי' עם ה'א,

בתשעה מתעניין והלא בעשרה מתעניין
אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי
כאלו התענה תשיעי ועשירי, וחד אמר
שגלמוד מכאן שצריכין להוסיף מחול
על הקודש, ומודה ג"כ שכל האוכל
בתשיעי כאלו התענה וכו' דהנה הוזהר
הקשה כמו גבי פסח דכתיב אך, ודרשו
חז"ל אך חלק, איכ צפי יוה"כ דכתיב
ג"כ אך נימא דחלק הוא, ולא יהי
צריכים להתענות רק חצי היום, ותי
הוזהר שאין נקרא תענית רק כשתענה
כל היום, ומזה יהי פוסח דמיד להוסיף
מחול על הקודש פ"כ סובר ג"כ דאכילת
תשיעי נחשב לתענית דא"כ איך נקרא
השפה הזאת בין השמשות שם תענית
ונחשב להוספה לפי דעת הוזהר דתענית
שעות אינו נקרא תענית אפי"כ דאכילת
תשיעי נחשב לתענית:

(יח) בשם חז"ק מגאסטינין הרי"מ
ז"ע, שאמר בשם הח"ק
מקאצק וצ"ל דהיה זייע על הפסוק
(שה"ש ב') כי טובים דודיך מין למדרש
מינה של תורה, אמר שיש הרבה
מיני דביקות שיוכל לדבק בהבורא
יתיש ודביקות חיותר נכון הוא ע"י
תורה, וזהו טובים דודיך, מין:

בפי' וישלח

(ט) ויקח מן הבא בידו, פי' הוא כך, מי
שיקח מכל מה שבא בידו לעשות
אותם, ואינו מיישב עצמו אם טובה
הוא אם לאו, זה אינו כלום, אפי'
הוא סבר שהוא מצוה, אינו כן אלא
הוא מנחה לעשיו, שסטיא מתגבר ח"ו:

(כ) אמר הטעם, למה אומרים עוד
הפעם אדון עולם אחר התפלה,
מפני שזה מורה שלא התפלל עדיין
כלום, שלא יסבור ששעה הרבה
בעבודת חבורא אלא הכל הוא מעט
לפי גדולתו ורוממותו ית' לפיכך אומרים
עוד

פי' שכל אדם יעשה מקום מקדש
שיכול לשכון שם השראת השכינה:

פ' יתרו

(יד) לא יוכל העם לעלות כי אתה
העדותה בנו, והקשה הה"ק
ז"ל מדוע ה' משה רבינו ע"ה מסרב
כנגד ה' ולא רצה לרדת אל העם
להתרות בהם פעם שנית כאשר צוה
ה' ואמר הוא ז"ל כי משרעיה לא ה'י
יכול להבין איך שיעלה על דעת אחד
מישראל לעבור את פי ה', ובחודאי
כאשר הותרה בהם פעם א' שלא יעלו
על ההר לא יעלה על דעת שום אחד
מישראל לעבור על ציווי השי"ת, לזאת
אמר משרעיה לא יוכל העם לעלות
כי אתה העדותה בנו, ואיך יעבור אחד
מישראל על דבריו, והשיב לו הקב"ה
לך רד בגם שאתה נשמר וחרד על דברי,
אבל שאר אנשים אינם נוהרים כ"כ,
וזה הפי' של רש"י ז"ל לך רד
מגדולתך, כי משרעיה ה' סבור מחמת
ענותנותו של הישראלים המה במדרגתו
כי לגבי משה יראה מילתא זוטרתא
לזאת השיב לו אל תדמה כן כי אנשים
אחרים אינם נוהרים כמותך וצריכים
עוד להתראה ולגבול, ודו"ק:

פ' ואתחנן

(ס) וחשבות אל לבבך, כי ה' הוא
אלקים, פי' שיכיר האדם
בנפשו שה' הוא אלקים:
(סז) ודובר אמת בלבבו, (תהלים טו)
פירוש שינהג את האמת
בלבבו:

בגמרא

(יז) ועניתם את נפשותיכם בתשעה
לחודש, ופריך הגמ' וכי

שיח שרפי קודש

ואמר שכונתו הי' שרוצה להיות אצל עצמו כמטאטא שהוא אינו נחשב לכלום (ע"כ מהצחק כתב שנרשם אצל חסיד אחד בשם הה"ק הרמ"מ מקאצק וצלה"ה זי"ע):

העתקה מהס' בן יוסף המזכיר (צד י"א) מאת ארי' ליביש בן מוה"ר אהרן יוסף שפער נבנים:

כה) המעשה כך הי': הרה"ק מו"ה מענדל מטאצק זצ"ל אחר החתונה לקח בידו את תכשיטי אשתו וחלף הלך לו עם עוד אברך אחד לשוט במרחקים לדרוש שלום רבם (בלי גלות און חותנו) ודרכם דרך שעברשין, כבואם שְכרשינה התפללו בבית מלון אורחים תפלת מנחה ומעריב, גם אכלו סעודת הערבית ובבית המלון מצאו שמה פוחזים ורקים, אשר אהבו לתגר ריב בין החסידים וידיברו אליהם קשות, עד כי כבדה המריבה, ויבואו שוטרי העיר וישאלו את הרב זצ"ל ורצהו אם יש פס (רייז-פאס) בקלם ואיננו ויתנו אותם במשמר. ביום ההוא בא איש עתי ובידו מכתב כתוב מאת חותן הרה"צ, שאר בשר לאבי זקני זצ"ל כל הדבר אשר עשה לו חתנו ובקש מאת א"ז ז"ל כאשר יבוא חתנו שעברשין יצוה להשיבו טאמאשאה. וישלח א"ז את הסרים למשמעתו לבקש בעיר איה המה האנשים הבאים שכרישנה עד כי נודע לו באחרונה כי יושבים אסורים בבית הסהר. וימהר א"ז וישלח אל מושל העיר לתת למו חופש כי המה ילדי שעשועים ויקראו אליו ויעש להם משהו ויוכיחם בשפט בשכט פיו ויצו לאסור מרכבתו וישלחם לטאמאשאה, ע"כ:

עוד הפעם אדון עולם, להורות שהוא מתחיל עוד הפעם התפלה לספר שבחו ותהלתו, כי מי יוכל לספר שבחו:

בגמרא

(כא) גדול הנהנה מיניע כמו יותר מירא שמים, והקשה הוא ז"ל, מה"ח יהי' הסנדלר היושב על ספסלו גדול ממנו, כי אינו עוסק בתורה, ואמר הוא ז"ל דהפי' הוא כך גדול הנהנה מיניע כמו שכאן בעוה"ז אינו עושה כ"א בידים הקרוצים מחומר, אבל מוחו עולה למעלה שהוא איש אלקים, זה גדול יותר מירא שמים לבד בלא מלאכה:

(כב) בשם הה"ק הנ"ל, מה זאת נקרא תורה לשמה, ואמר כך בלשוננו הטהור כי על מה נקרא שמה תורה מחמת שלומדת את האדם ומדריכו לדרך הישר, כמו שאמרו חז"ל המאור שבה מחזירו למוטב, וא"כ כשאדם לומד התורה על דעת כן שרצונו בשעת הלימוד תורה כדי לשמור ולעשות את המצות שבה וידירכו בדרך האמת זאת נקרא תורה לשמה, כשמה כן הוא:

(כג) בשם הה"ק הר"ר חנוך הענף אדמו"ר מאלכסנדר זי"ע, שאמר על המסוק יראת ה' טהורה עומדת לעד, הפי' הוא כך אם היראה הוא טהורה אז עומדת לעד, אבל אם אינה טהורה אינה עומדת לעד, ואמר בשם הה"ק מקאצק זי"ע אם עומדת לעד אזי אנו יודעים שהם בטהרה, ואם לאו לא:

(כד) אדמו"ר מקאצק וצלה"ה זי"ע הי' אומר על אביו של רש"י ז"ל שהי' מכבד בבהכניס לפני הארון הקודש זקנו הארוכה,

טוב (א גיטען קאפף) דכורני שבמ"א הראה לי המלמד הא' ב', ויכולתי מיר לאמור הא' ב', אין מ'קען זאָגען דאָס איך האב געוואָלט לערנען, נאר וואס איז פון מיר געוואָרען, אין ווי נאך עסק, כעין זה אמר הרבה פעמים על סעודות בר מצוה, וחיוש סעודות, מנכדיו, שעוד מעט הוא מראשים טובים בנערותו והעיקר מה שמשתכלל בגדלותו, והביא רא' הזאת מעצמו אם כי הי' לו ראש טוב ללמוד וגם איך שרצה ללמוד עכ"ל לא נעשה ממנו מאומה ע"כ:

(כט) עוד שמעתי ממנו הרבי מסאכאט'שוב ז"ל סיפר לרה"ק (יבדל לחיים) מאסטראוויץ שליט"א שבנערותו הי' הוא א' דרייטס יונגעל כי בעת שאביו הי' דר בבענדין שמע שהגה"ק ר-י מווארקע זצ"ל נוסע בעיר מיסלאוויץ הלא רחוק משם ואמר אביו לאמו שתרץ אותו כי יקח אותו עמו למיסלאוויץ בן כמה הי' אינו זוכר, אך זאת יודע שבעת רצון אמו להרחיצו רקד בכתונת לבד (אך מאחיו הרב הנכבד החר"ף בישיב כו' וכו' כשית מוהר' מאיר שליט"א שמעתי שאביו אמר לו שהי' אז בן ה' שנים) ונסעו למיסלאוויץ ושם הי' ג"כ זקנו הרה"ח ר' הענדיל חסיד דווארקא והעמיד אותם לפני הרבי ר' יצחק זצ"ל ואמר זה הוא חתני ר' וועלוויל וזה הקטן הוא בנו, ואומרים עליו שהוא עילוי וצוה עליו אביו ליתן שלום להרבי, והלך ישר להרבי רייז זצ"ל ליתן לו שלום ואמר אליו הרבי למה אתה נותן לי שלום דווקא ולא אל היוד הלו האחר שישב אצלו חסיד מפורסם, זאת הי' על הבאהד (כי דרכו של הגה"ק בנסיעתו ליקח עמו עשרה מחסידיו על הדרך ועל הבאהד התפללו בסנין ואכלו שם) והשיב הרבי מסאכאט'שוב זצ"ל הע, האם דומה

אלה המאמרים שלה, לו ש"ב ידי"ג הרה"ג כו' נזר הרבנים כקש"ת מוהר צבי יחזקאל שליט"א האבד"ק פלונסק כעת בועד הרבנים לעדת וארשא בשם הרה"ג וכו' כש"ת מוהר' שלמה שליט"א האבד"ק קלאדאווע:

(כו) שמעתי פתה בווארשא מהחסיד הנכבד כו' כש"ת מוהר' פנחס אל"י גיי ויידענפעלד מחסידי דגאסטינין מה שהרב המנוח ר' יואל שרייבער זצ"ל סיפר לו, שפיא הי' הרבי מגאסטינין זצ"ל פורים בקאצק, והרה"ב הרבי מגאסטינין עזו בנפשו ודפק בחוקה על פתח הרבי מקאצק ופתח הרבי הדלת בתמהון הע מה היא זאת, והשיב הרבי מגאסטינין בזה"ל היום כל הפושט יד נותנין לו רבי איך בין נאקעס וייט מיר מלביש ומנעיר, ואמר הרבי, אזוי. בא הנה, וקראוהו לידך עמו לחדרו לקוה"ק וסגר הדלת אחריה, ומאז הי' לכל הגדולים חסידי דקאצק דריא ויראת הכבוד מפני הרבי דגאסטינין זי"ע ע"כ:

(כז) הרבי מסאכאט'שאווי הגה"ק מהר"א זצ"ל סיפר שפיא הי' בקאצק עולם גדול ודחקיהו עצמם אל חדר הרבי והמתינו עד שפתח הרבי הדלת לקבל ברכת שלום, ופתאום פתח הרבי הדלת וקרא אותו לחדרו והראה לו בידו על העולם, ואמר בזה"ל, אין דיא יונגענד האט דאס נישט געהאט קיין צוטיט צו מיר אין היינט וואס איז אויס מיר געוואָרען, זעה דיא זאָלטס דין חאטש אויסגארבייטען בעסער ע"כ:

(כח) שמעתי מהרב מקערניזאווי שהרבי מוהר"א זצ"ל מסאכאט'שעוו אחר סעודה המפסקת בעיה"כ פנה עצמו להמברכים ואמר להם בזה"ל יונגע לייט ועהטס עס זאָלט זיין לייט, אני בילדותי הי' לי ראש

שיח שרפי קודש

(ב) שמעתי שפ"א הי' בגאסטינץ בש"ק הרבה אורחים וועלנער, והכריו הרבי זצ"ל שלא יתנו יותר לאורחים רק לחם ודגים מלוחים :

(ג) שמעתי מחסיד אחד ששמע מא' שהי' בגור אצל החי' הרי"ם זצ"ל בש"ק, ובלי ש"ק נתנו להחי' הרי"ם זצ"ל ראש דגים וחתיכה, ואכל הרבי מהחתיכה ושייר את הראש, בסעודת שחרית ניתן בחזרה לו הראש ועוד, ושייר ג"כ הראש, ובש"ש סעודות נתנו שוב הראש, ואם מהרגיל חמיד ניתן לש"ש סעודות רק דגים מלוחים, ולקח החי' הרי"ם את הראש דגים ונתן להסטיבין, ואמר בזה"ל שחמטו מרובה ממעשיו צ"כ :

עוד שלח לי קונטרס, מהרב הגי"ל להפתיק ממנו :

פ' ויגש תרע"ו

(ד) שמעתי מידידי ר' נטע קרעל בשם האדמו"ר מהרי"א זצ"ל מסאכטשוב למה גדול כ"כ החיוב להשכיר עצמו ולהשדל להדליק נר חנוכה, וגם לארבע כוסות ולא מצינו כן בשאר מצות, ואמר מצינו חשב לעשות מצוה וגאנס ולא עשת מעלה עליו הכתוב כאילו עשה, זה הוא בשאר מצות, אולם בניח עיקר המצוה היא פרסום הנס, ומה שיש לו במחשבה, בזה אינו מפרסם הנס ואינו מקיים עיקר המצוה, לכן החיוב להשכיר עצמו ולהדליק :

(ה) עוד שמעתי זה כמה, הגמ' בתעניר א"ר יוחנן אילו הי' בבת החורבן הי' עושה ותיקן להתענות בעשירי שעיקר שריפת ביהמ"ק הי' בעשירי, והקשה אדמו"ר זצ"ל הנימוקי יוסף מקשה היכן מדליקין נרות בע"ש שידלק

דומה ברכה מהרבי, לברכה כהדיוט, ונחין הגה"ק הרי"צ זצ"ל ואמר אל אביו הרה"ג מביאלא זצ"ל (או אליו, איננו זוכר), הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום וגו', ואח"כ דברו הוא הרבי מ' אכטשוב, עם הגה"ק הרי"צ מווארקיי זצ"ל בתורה, הרבי מסאכטשוב בסיפרו המעשה ה'זיבדל לחיים להגה"ק מאוסטראווצי שליט"א נענע בראשו והוסיף לאמר בזה"ל אבער גישמיסט! ואח"כ אמרתי רבי ברכני ושאל הגה"ק מווארקיי במה אברכך, ופרטתי לו שאוכל ללמוד וכדומה, וברך אותי כמו שבקשתי, ואמרתי לו שנית האם כזה מכרכים, ושאל הגה"ק מווארקיי זצ"ל אין ווי דען, ואמרתי לו, שמניחין הידים על הראש, וגם זאת מלא בקשתי :

(ו) עוד סיפר הרבי מסאכטשוב להרב, יבדל לחיים מאסטראווצי שליט"א שבווארקיי למדו בכל יום מגילה, כי במכילתא איתא זכור את אשר עשה לך עמלק זכירה הוא בפה, ואמר ה"רש משאנץ ע"ז, זה הוא מגילה, והנה ה"רש משאנץ לא הי' לעיני הגה"ק מהרי" מווארקיי זצ"ל, וכיון ברוה"ק לדברי ה"רש משאנץ זצ"ל :

(א) שמעתי שהה"ק מאסטראווצי שליט"א אמר בדרך צחות למה נתחלקה הס' כי חשא באופן אשר שני הפרשיות הראשונות גדולות מאוד ושאר הפרשיות המה קצרים, ולמה לא נסדרו בשוה, ואמר הנה מצינו שאסור לקרות סומא לעלות לתורה לפ' התוכחה, כי לבעי"מ אין אתה רשאי לקרות לפניו פרשת מומין, לכן אי אפשר לחלק מפרשיות הראשונות, שכל מעשי העגל מובא במ, אי אפשר לקרות לישראל, שפשוט העגל, ונקצב בעבור כן. לוי שהם לא עשו העגל צ"כ :

שיח שרפי קודש

מנו 29

גאסטינין הי' שם לרב ר' אברהם זצ"ל בעת שהי' הרבי עוד אברך שם, ונסע הרב לקאזמיר להתק' הי' יחזקאל זצ"ל ונתן הרבי בעבורו להרב קוויטל עם פדיון סך חמשה זהר' ועשרה גדו', למסור להי"ק מקאזמיר זצ"ל, והי' המנהג הרבי מקאזמיר זצ"ל אחר הגיועונו, כל הפדיונים שהשיג, ולא הוטבו בעיניו אשר מקורם היו מיד לא טוב השליך למחילת כבודם (הרבי מגאסטינין לא רצה להוציא מפיו דבר מגונה, וקרא שם הביי"כ בזה"ל למחילת כבודם) ואל' הרב אמר ההי"ק מקאזמיר זצ"ל, אם תבוא עוד הפעם הנה, תביאו לי עוד הפעם פדיון מהאברך הלז, וסיים ציון הרבי מגאסטינין זצ"ל הלא תראה שבעיני ההי"ק הרי"ח מקאזמיר זצ"ל הי' מעותי חשובים, ואתם תפזרו מעותי, ע"כ:

(ז) עוד סיפר הרבי מגאסטינין זצ"ל הי' דרכו שלא לכעוס באותו יום שהי' בהקפדה על האיש הזה, רק למחר העיר את האיש שקפד עליו ואמר לו אתמול הי' לי הקפדה פליכס:

(ח) עוד סיפר אחר שנעתק הרב ר' שלמה זצ"ל מגאסטינין לשעראדו, ושאלו החסידים בקאצק את מי יקבלו לרב, והשיב הרבי מקאצק זצ"ל הלא יש להם האברך (הרבי) הר' יחיאל מאיר זצ"ל, ואמרו החסידים שהבע"כ לא יסכימו עליו, אחד, על שהרב הוא מתבודד, ומאחר להתפלל תפילת שחרית בתמוז לעת ערב, ועוד הבע"כ צריכים לדרוש נאה, והשיב ההי"ק מקאצק זצ"ל אם יתמנה לרב ישנה מנהגו, ולא יאחר עוד כ"כ להתפלל, ואודות דרוש הלא מנהג ישראל תורה לדרוש בשבת תשובה ושבת הגדול, בטח ידרוש, ונסעו

שילק בשבת, ותיקן הנמי שכיון שאשו משום חציו ע"כ כל החיוב עולה ונחשב על כוחו הראשון כאלו נעשה הכל בעש"ק כמו בחץ שציקר חיובו מה שצעה בכח הראשון, יע"ש: והקשה האדמו"ר זצ"ל, לפי' למה איר' יוחנן שהי' מחנך להתענות בעשירי הלא אנו חושבין הכל על התחלה כאלו נעשה אז ע"כ, ואמרתי אני מה יהי' אם אחד מדליק בביתו והאש יוצאה להדליק בגדיש חבירו הלא בוודאי לא יהי' מחויב המבעיר באם שבעל הגדיש הי' יוכל להציל עצמו, ע"כ זה הכוונה נוכח להעמיד בזה מה שאמרו אשו משום חציו כמו חץ, אם יורה בחץ, לא יוכל להתחיר, כן אש כזה חושבין שהוא נעשה הכל בשעה שמדליק, אולם בעת החורבן ביהמ"ק אם הניחו העכו"ם הי' ישראל יוכלין להציל בליל עשירי וביום העשירי, רק העכו"ם לא הניחו ע"כ נחשב כל שעה ושעה כמו שהדליקו הם ע"כ העיקר נחרב ונשרף על ידם במה שלא הניחו ישראל להציל, וביותר הלא הי' אמר אני הצתי אש בציון, ואם השית' שולח חץ בכל רגע ורגע יוכל להתחיר החץ, ע"כ אנו דינן על כל רגע ונעשה ביותר בעשירי ודו"ק:

(ט) מוצש-ק לסדר ויקים תרפיג שמעתי מ' אברהם יוסף מפשייטש שהי' משמש בקודש אצל ההי"ק מהרי"ם זצ"ל מגאסטינין שהי' הוא וגם ר' אהרן שו"ב עם הרבי זצ"ל במארינאד, ופעם אחת עלה הוצאות צרכי ביתו הרבה, והי' בלב הרבי עליהם שמתירים עתה בריוח יותר מקדם, כי בטבע הי' הוצאות הרבי לעצמו בצמצום מאוד, אם כי על דבר מצוה הי' כל הממון שבעולם בעיניו למאומה, וקרא הרבי אותו, והעירו, על ריבוי ההוצאות צורכי ביתו, ואמר לו אספר לך מעשה, בעיר

שיח שרפי קורש

היא אצל הצדיקים שיוכלו ללמוד ולהשתכלל בעינים, והי' בדעתו שלוח יסכימו כולם, ולמה לא, הלא להם לא יעלו שום הוצאות, ורק לטובתם הוא דורש, אולם לא הי' יכול לעשות מאומה עד אשר כל העיר יסכימו, וכאשר גודע זאת להרבי זצ"ל, הי' צר לו מאוד, כי ירא שלא יפרשו עי'ו הבחורים הישראלים מהיהדות ח"ו, ע"כ שלח אחרי הבע"ב היהודים שלא יחתמו עי'ו, וביום הנודע אשר הנאטשעלניק קרא אסיפה אחוואלע, וקרא גם להרבי, וכאשר בא הרבי ונתן לו הנאטשעלניק היד חטף אותו הרבי על הארבעל, כי לא נתן ידו ליד נכרי, וגם זה הי' טוב, ואח"כ נתן לו הנאטשעלניק כסא מרובדת לישב עלי' ולא רצה לישב, ואמר למשמשו ר' אברהם יוסף הגי"ל, הלא אתה יודע (מחשש שצעז) תן לי כסא אחרת ונתן לו, וישב, וסיפר הנאטשעלניק, בלשון רוסיא התחיל, אך הרבי לא הבין, והתחיל לדבר עמו בלשון אשכנז כי הי' יליד קארלענדער, וסיפר לו את הטיבות שרוצה לעשות להעיר שישתכללו בלימוד, ויצמחו מזה אנשים דאקטורים וכדומה, אולם להרבי הי' הדברים לחידודים, ונגע לו לנפשו, וכן הי' שכולם חתמו על הפרטיכל אך היהודים נסוגו לאחור, אפילו החובש סקאטניצקי לא יכול להעזו בסני הרבי זצ"ל, הרבי והיהודים הלכו לביתם, וכראות הנאטשעלניק הדבר שכולם חתמו לבד היהודים, חרה אפו מאוד על הרב, כי הוא הבין שזה הוא מלאכתו, וצוה מיד לנקום נקמתו להרוס כל העירובין, וכאשר שמע הרב מזה, נגע עד לנפשו וחשב תחבולות שונות, והי' שם סטארשע סטראזניק יהודי לייביל שפיץ וזה הי' יוצא ונכנס אצל הנאטשעלניק והכל נעשה על פיו, והתיעץ עמו תמיד, כי הנאטשעלניק החזיק אותו לאיש אמונים, ושלח הרבי אחר

ונסעו החסידים לביתם עם מכתב ה"ר הירש טאמשאבער שכתב בשם הרבי מקאצק וצ"ל שהרב הר"ם מגאטטינין יקבל על עצמו התמנות הרבנות, והנה שום אחד מהחסידים לא הרהיב עוז בנפשו למסור המכתב ליד הה"ק זצ"ל. שהי' אז גביר ופרנסה בשפע, גם לא הי' מקום למסור לו המכתב כי הי' מתבודד ולא הי' לו שום עסק עם אנשים כל היום, רק בעת שהולך בכל יום מביתו להמקוה, ואמר כל אחד לחבירו למסור המכתב ליד הה"ק מגאטטינין זצ"ל וכאשר גודע לה"ק מהמכתב, הי' מסרב לקבל הרבנות, ובתוך כך ירדה הפרנסה והפדיון נתמעט מאוד כמעט שלא טה מאומה, והרבנית אמרה לבעלה הה"ק, מה זה הדבר שהפרנסה נתמעטה לגמרי פחאום, אולם הרבי מגאטטינין זצ"ל הבין סיבת הדבר, והוכרח להסכים וקרא לבע"ב ואמר להם שמסכים כעת להרבנות וצוה לקרוא לאסיפה בשבת לדרוש וקבל הרבנות דגאטטינין, אח"כ נסע לקאצק, וסיפר שם שקיבל הרבנות ושאל אותו ה"ר ה"רש טאמשאבור זצ"ל על העת שדרש, ואמר לו זמן העת ואמר לו ה"ר הירש זצ"ל עתה גבין על ברור העובדא כך הי' באותו העת שהלך הרבי לדרוש, פתח הרבי מקאצק את הפתח ואמר בזה"ל עשיתי אחד לרב וקיבל דברי ער איז איינגעצאקן בא מיר אין הארץ, ולא ידעו על מי יסבב הדבר, ועתה יודעים שעליו הי' הכוונה ע"כ:

לפי ערך סיפור שבגאטטינין הי' נאטשעלניק מיסאדעו, והי' שם להעיר דעסזיס מצות מהיער השייך להעיר מונח בהצאנק בוארשא, ועלה על דעת הנאטשעלניק לבנות גימאנאזיע בהעיר ויהי' זה לטובתם, וא"ה, זהו מאמר חז"ל טובתן כ"י רפה

האוניפארם והחרב כנהוג לעמוד לפני הנאטשעלניק, והשיב לו שלא ישהה מאומה, רק כמו שהוא לבוש בלי האוניפארם ויצא לחוץ להנאטשעלניק וצויה אותו לילך מיד, ואמר הסטארשע למה מהר עליו כי, והשיב לי שאינו יכול לישן בשום אופן, רק ימתין שעות אחדות עד שיורח הבוקר, וכן עשה, ואח"כ סיפר לו שלא רצה לצער את הרבי עד כה כי ה' במוסכם אצל הנאטשעלניק להסיר אוהו מהתנות הרבנות, אך הרבי וצ"ל השיב להסטרזאניק שה' מוחלט אצלו לפטור עצמו מהרבנות אם לא יתירו לו לחקן את העירובין, הרבי ה' גדול בעיני הנאטשעלניק עד למאוד, הרב מזוכלין ר' בונם וצ"ל לא ה' יכול להשיג העטאט, והתנצל עצמו לפני הרבי וצ"ל, ואמר הרבי להמשמש ר' אברהם יוסף שאם הנאטשעלניק יה' אצלו (כי מאז ה' רגיל הנאטשעלניק לפעמים תכופות, לבקר את הרבי וצ"ל בביתו) יזכיר אותו צ"ו, וכן ה', כשבא הנאטשעלניק הזכיר המשמש את הרבי, ואמר הרבי שהוא בעצמו ג"כ זכר, אך הלא טוב שהוא ג"כ הזכירו, וסיפר הרבי להנאטשעלניק שהרב מזוכלין אין לו פרנסה כי אינו משיג העטאט והבטיח לו לעשות מיד, וכן ה' כשהלך סאתו לא הלך לביתו, רק ישר להרעפרענט שלו שיכתוב לזוכלין לעשות לו מיד העטאט, שם ה' האויט ש-רה מכפר אחד, וחשב שהרעפרענט בטח השיג שוחד, לכן כותב כזה, ולא חשש למלאות פקידתו, בזמן מאוחרת ה' הרב מזוכלין אצל הרבי ושאל אותו אם כבר השיג העטאט, והשיב לא, וחרה להרבי זאת, וכאשר ה' הנאטשעלניק אמר לו הרבי שאם ידע מקודם שהנאטשעלניק לא ימלא משאלותיו, לא ביקש אותו, ואמר לו הנאטשעלניק שהוא צויה מיד להרעפרענט שלו לכתוב

אתר הסטרזאניק הנ"ל, והשיב לו כי עתה אין לעשות מאומה כי בכעס גדול הוא, וכאשר ישקום מעט ידבר עמו, אחר עת קצרה, דבר הנאטשעלניק עם הסטרזאניק אודות הרעה אשר הרב עשה לו והנקמה אשר גסם עצמו בעירובין, והתחיל הוא לתת את הרב ושלא ינקום עצמו בעירובין, כי זה דבר רעליגינז, ועוד, ויצא הנאטשעלניק עליו באף, ואמר להסטרזאניק שבודאי לקח עתה שוחד, ונסתתמו טענותיו, וכאשר שאל אותו הרבי וצ"ל אח"כ אם פעל מה, השיב לו, שכבר השיג תשלומין תשובה הנ"ל מהנאטשעלניק, ושלח הרבי וצ"ל אחר הסקאטניצקי וג"כ לא רצה להשתדל מאומה והלך הרבי בעצמו להנאטשעלניק וביקש אותו אודות זה, והשיב הנאטשעלניק כי יתישב עצמו, והלך הרבי וצ"ל בפחי הנפש, ויצער עצמו מאד, עד שסגר עצמו בחדרו ואמר תהלים בבכיות גדולות משך ה' שעה ויותר, אחר איזה ימים בלינה, דפק אחד על החלון בהחדר אשר ישן ה' המשמש אברהם יוסף, ופתח לו הלארען והחלון, והי' זה הסטארשע ליבל שפיץ הנ"ל, ובתוך כך שמע גם הרבי וצ"ל והקיק, ושאל את המשמש מי דפק על החלון, וסיפר לו משמשו, וצוה לפתוח לו הדלת, ונטל הרבי את ידיו הק' ובירך ברכות התורה, ואח"כ שאל את הסטארשע סיבת ביאתו, והשיב כי בא לבשר לו בשורה טובה שהנאטשעלניק צויה אותו לאמור להרב בשמו לחקן כל העירובין, ואם יעמוד מי לנגדו ישיג עונש, ושאל אותו הרבי וצ"ל, לאמור לו גוסא דעובדא אחר הוה, וסיפר לו שדירתו הוא בתוך האמפיציא של בית דירת הנאטשעלניק ודפק אצלו הנאטשעלניק בלינה לעמוד ממטחו ולבשר זאת, ובקש את הנאטשעלניק שלא יחרה לו עד שילבוש את

יודעתו של המשמש הנ"ל של כתב
 בשביל זה):

מב) שמעתי מר' מענדיל פיינטשעווסקי
 שהגהיק זצ"ל לא נסע
 מתחילה להג"ק הרח"ה זצ"ל
 מאלכסנדר אחר פטירת החי' הרי"ם
 זצ"ל, ואטר להעולם, אל יהי בלבבכם
 עלי על שאינני נוסע לאלכסנדר אספר
 לכם מעשה, בעת שההיק הרח"ה
 זי"ע חי' רב בפראשניץ, הי מזדמן
 לי לנסוע דרך פראשניץ, וכאשר נודע
 לו מביאתי אמר להרבני שמשגינן
 גאסט, וצוה להדליק נרות בהענגיל.
 לאכטערס וללבוש בגדי שבת כהונה
 על שבת קודש, ולא חי' חסר רק
 מוזיק לנגן ולרקוד איכ תוכלו להבין
 גודל ידידותינו, אך יש לי טעם כמס,
 עכלק, העולם למדו פטש בדבריו,
 שהטעם הכמוס חי' שלא נסע ולא
 קבלו עליו לרבי, על שכיבד אותו כל
 כך, כמו שמספרין מהגהיק בעל חי'
 הרי"ם זצ"ל מגור שנתגדל אצל
 המגיד הק' זי"ע מקאזניץ, ונסע
 אחיכ לבנו ההיק הרבי ר' משה'לי
 זצ"ל, ונשק הר"מ זי"ע את החי'
 הרי"ם זצ"ל על מצחו מחכה אהבתו
 על דבר אחד נפלא מאוד שראה אצלו,
 ואמר החי' הרי"ם זי"ע אני רוצה
 רבי שיחתוך גידי (ער) אל טרענען
 מינע אָדערין) אף שהי' יודע שההיק
 הר"מ מקאזניץ זי"ע הוא איש
 קדוש ונורא:

מג) עוד שמעתי מר' מענדיל פיינטשעווסקי
 בן המוצ' ר' שמואל זאב
 זי"ל מגאסטיניץ, אצלו נולד בן זכר,
 והי' חשש שהוא בן שמונה וחדשים,
 והלך להרבי לשאול אם למול אותו
 בזמנו וצוה הרבי לשלוח אחר הרופא
 היהודי לשאלו, וראה הרופא שנגמר
 שערו וצמרנו והי"ל בריא אולם, והלך
 חי' מענדל ומסר להרבי דעת הרופא
 וצוה הרבי לקרוא לו את אביו דבר
 המוצ'

לכתוב שמה והלך מיד להרעפערענט
 ושאל אותו צ"ז, והראה לו הרעפערענט
 קציע מהזמן ששלח או מיד הפקודה
 לזאכלין, וראה שאין שום אשם
 בהרעפערענט רק להוואיט ושלח מיד
 אחר הוואיט, ולא דבר אתו מאמה
 רק אסר אותו במאסר על מצת לעת,
 ואח"כ הוציא אותו לחפשי, על כי
 לא חי' עוד עליו שום קובלנא, לכן
 מוחל לו, רק שיצשה מיד העטאט,
 הוואיט חי' שררה גדול בעיני עצמו
 וכבודו, עד למאור, והי' מאסרו לתמחון
 בעיני כל, ע"כ:

ס) הנאטשעלניק מיסידאו חי' פעסאצל
 השררה בבאלימאור
 והי' שם יהודי אחד ושאל הנאטשעלניק
 את היהודי אם נוסע להרבי מגאסטיניץ,
 ושאל השררה סיבת שאלתו והשיב לו
 את גודל קדושת הרבי מגאסטיניץ,
 שפעם חי' הוא חילתה על בועה בחוש
 מקום מסוכן מאוד, והרופאים יראו
 בשעות רפראציע, והי' אז כבר
 גאטשעלניק בקוטנא, ושלח להרבי
 מגאסטיניץ לשאול, ושלח לו הרבי
 בקבוק יין, הרופאים הזהירו אותו שלא
 לשתות יין, אך הוא לא השגיח צ"ז,
 ושתה יין ואח"כ נפתחה הבועה ורצו
 הרופאים לחתוך בהבועה ולנקות
 המאטעריא, ואמר הנאטשעלניק שלא
 יניח לעשות מאומה רק סומך עצמו
 על הרבי זצ"ל וישמע פקידתו כאשר
 שטר עד כה וכן עשה ונתרמא
 לגמרי, ע"כ:

מא) עוד שמעתי מסנו, שהגהיק
 מגאסטיניץ זצ"ל אמר
 שאדמור' הגה"ק מקאצק צוה אותו
 לכתוב חית, אך אמר המשמש הנ"ל,
 שהי' קשה עליו הכתיבה, כי ירא שלא
 ילכך ידיו בדיו, ולא יהי' חציצה
 לגטי, כי לפעמים עמד ונקה ורחץ
 ידיו המלוכלכות בדיו או שהי' בידו
 נרות שהדליק בע"ש, כחצי שעה, ע"כ,

המוצא, וגם הרה"ג הר' שמחה האבדיק גאמבין שהי' או בגאסטנין, וסיפר לפנינו הרבי חסאלה, וגם דעת הרופא היהודי הגל, והוסיף להם עוד שהוא יודע ממששה כזה שהי' אצל גדול אחד ונעדר התינוק ליע בשבוע העשירי, אך הוא שאל את דעתם, ופלפלו ביניהם והשיבו שצפ"י הדין מחויב לפול בזמנו, ואמר הרבי לר' מענדל בזה"ל, מי הצרסט דק"ך והלך לביתו והתישב בביתו על תשובת הרבי שלא חושבה בעיניו, והלך בחזרה להרבי, ואמר אל"מ אני רוצה לשמוע מהרבי דעתו, והלך תרבי אנה ואנה, ופתח איזה ספר ועיין בו וספר הספר ואמר לו הלא הם כבר פסקו הדין והוכרח לילך ולהסתפק צמנו בהתשובה גלו, והלך עוד הפעם להרבי, וכיבד אותו בהסנרקאות, ואמר לו הרבי בזה"ל, נע מיין קינד בנערותי רצתי איזה פרסאות אודות סנרקאות, אך פתח אין כוחי בי, וחלש אנכי למאוד צ"כ תכבד את אביך הרב, מילת התינוק עברה בשלום, בלי"ה פשטוב העשירית בא ר' מענדל לביתו מחינוך פית וכמנהג תמיד ושאל אם התינוק יונק והשיבה אשתו שיונק היטב, אחרי שעות אחדות ראה אשתו שהתינוק מת ל"ע, עבר זמן רב כשנים אחדות חשיא אביו הרב רש"ז את בתו, בשבת אחר החתונה בבוקר אחר התפילה הלך אביו עם החתן לבית הרבי לאמר להרבי שבתא סבא ובייך תרבי את החתן בברכת פדים אח"כ אמר לאביו שימתין עוד מעט, ואמר אליו הלא זוכר הוא את חסאלה ששאל אותם או אודות חילד של בנו ר"ם שמת שדעתו הי' או להמתין עם מילת התינוק עד ג' חדשים, אך על כי שאל את דעתם, הם פסקו עפ"י הדין לפול בזמנו לא רצה להמרות נגדם:

ו
סדר ר' מענדל חנ"ל אחר חתונתו, לא

תצליח בעסקיו ודחוקה לו הצת, והתבצל לפני הרבי, פעמים הרבה, פעם אמר לו הרבי, בטח לא שילם אביך שהוא מוצ', כל הרח"ש שמגיע להרב מקלאדאווה, לכן תפייס את הרב ותשלם לו המותר המגיע לו, כן סיפר לי אא"מ הרב וצ"ל בע"כ אחר השיא בנו משה בגאסטנין וגטע אא"מ עמו על התתונה ושילם המחזות הרח"ש להרבי וח' חסר קפשיקע אחת והוכרח ליתן מטבע ששה גדו', והרבי לקח המטבע והלך לחדר אחר והחליף והחזיר לו המותר, ואמר שמהרח"ש אינו רוצה לחזר מאומה, כן סיפר לי אחי חיים נחום גיי שהי' עם דודנו יבדל לחיים הרב הצדיק ר' אביגדור שמואל וצ"ל אצל הרבי וסיפר דודנו להרבי שאביו הוא א"ז הרה"צ ר' ארון וצ"ל לא נהנה מאומה מהרבנות כי חלק הכל לעניים, ופרנסתו הי' מחנות מאנאפאקטור שנהלה אמיז וצ"ל גם לא לקח שום רח"ש, אם הי' צריך לכתוב מה הי' מצוה לבנו הר' יעקב וצ"ל לחנכו בכתיבה, ופקד ליתן לו ג' גדולים, ונעדר הרבי ואמר לדודנו וצ"ל בזה"ל אב שלכם הי' יכול להיות לממן וצדיק, אך בעיני הרח"ש מוכרח אנכי לומר עליו שלא הי' לו שום ידיעה ועסק בזה, ררכו של הרבי בקודש הי' ליקח רח"ש גם מעני שבעניים שקבצו בעבורו על הוצאות התתונה, ואא"מ החזיר בכפל כפלים, אמר שגזילת הרח"ש מהרב פזיק לפרנסה:

פהו שמעתי מר' מרדכי מפשיטט שהי' אצל הרבי בריה בתחילת נשיאתהנהלת העדה בגאסטנין ושמע ממנו, (ואיני זוכר אם קודם התקיעות או בשבת תשובה) וזאת הי' תוך הדרשה, אני מבקש את הצולם, שרואים שבעת הוצאות הס"ת מן ההיכל צ"י אחר הגני הולך ואוחז את הס"ת גם בידי, פת איכפת להצולם אם אני

שיח שרפי קודש

שהוא לא יעביר את השורב לשחמץ
 אותו ואת בני ביהו מפני הצליחות
 וקנאות ושנאות בני תשיר אך אם
 טרבי רוצה יצשה כחפצו, הרבי השיב
 לו שישלח את השורב אליו, ואמר
 הרבי להשורב שמבקש אותו למשן
 השלום שימחול את מקומו בקלאדאנצ'ה,
 ומבטיח לו שלא יחסר לו פרנסה
 והסכים השורב לצאת הרבי ובא בחזרה
 לקלאדאנצ'ה, וסיפר לבני העיר ציחי
 הרבי ונתנו לו הענקת חמשה מאות
 רויכ, וגסע מכאן לבלוינצ'ה ונעשה שם
 לשורב בהכפרים כי ה' שם גליל גדול
 מיהודים, גם עשה לו חנות בהכפר
 וה' לו פרנסה כריות והשיא בכבוד
 את בנו, (א"ה, כדומה לזה איתרע
 בעת שהייתי דר בשוילאדאנצ'ה וה')
 צריכים לשורב מומחה כיאות לעירם,
 שמפועם ה' שוביים מומחים ומובהקים,
 והי' מבקשים ודורשים ממקומות שונים.
 ואז ה' עיקר חילוק דיעות בין כיתות
 החסידים, כי המון עם ואנשים פשוטים
 לא ה' מתפרבים בדיעות לעניני שורב
 והרב, כי יודעים ה' אשר החסידים
 לא יכשילו ח'ו בשורב ורב שאינו
 הגון, אך בין כיתות החסידים כל כת
 ה' רוצה מאנ"ש שיודעים ומכירים
 אותו לשורב מומחה וירש, ובאמת ה'
 כולם ראויים, אך לא ה' צריכים רק
 לשורב אחד, פחמט זה ה' כפה
 פעמים מחלוקת ביניהם שלכל אחד
 מהכיתות ה' לראה שהשורב מחסידיו
 הוא מוכתר והגון, וחסידי גור ה'
 דורשים שורב מאנ"ש, ונתודע להם
 משורב מומחה בעיר, ווארקע' הוא
 יד"ג ר' ישעי' מרדכי גי', אך לא
 ה' מכירם אותו בטוב ואת מהותו,
 ובפרט שה' איזה זמן בעיר ווארקע'
 יושב פנוי שלא שחט כלום פחמט
 בעת שנתקבל לשורב לעיר ווארקע' ה'
 ההיק הרש"ב אדמו"ר מווארקע'
 זצ"ל בא"י בפעם ראשונה וכן בחזרה

לחארקע

פרשה כך כי לעצמים בחורים רכים
 מצידיהם את הספרים אני אווזו שלא
 יסיל ח'ו, גם אני מבקש, הצולים
 לפ"ת פושטם בעבורי מי שבירך
 ונודריים, והרבה אינם משלמים והרבה
 נודרים שאינם ביכולת לגדור אך כפני
 הבושה מאחרים שנודרים ועוברים על
 ידי לבל תאחר, עוד, על כן אני
 מבקש שמושב שלא יצשו בעבורי מי
 שבירך :

(ח) שמעתי שבשבת הגדול ה' רגיל
 לומר דינים, ובסיום
 הדרשה ה' רגיל לצחת להנציל
 ההאמינים-שעצמם מפני ששופכים בו
 רותחין ועולה ההבל של הגרף שהוא
 כלי חמק, על הכלים של פסח, וכבר
 א' יודעין הצולם שבהכירו מהגפלת
 הגרף יהי פיוס הדרשה :

(ח) אם כי ה' באמת, יהודי טוב
 התואר הלפחו, עכ"ז האמת
 אהוב לו מכל ולא נשא פנים לשום
 אדם, כפה קלאדעווע ה' מחלוקה
 גדולה עם שורב, בני העיר רצו להעבירו
 ארב גדול אחד אמר להשורב מה
 דשתך שאתה, נענצראל על ההאנץ' על
 כי ה' גדול בעיני עצמו והתעצל
 בשחישתו וכדומה, אך בעיני שחיסה
 לא ה' להם שום טר"ם עליו לכן לא
 רצה אא"ם הרב' זצ"ל להעבירו, ונהל
 מחלוקת עם כל העיר כמעט, ופיזו
 קפחו את פרנסת אא"ם זצ"ל, ואז עבר
 דרך מה בדרכו לארץ-ישראל הרב
 מואקראטשיץ ש"ב של אמי זצ"ל,
 וקבלה אמי לפני הרב על אבי על מה
 שיצמד נגד כל העיר, והוא נוגע
 לפ"נ כמעט, בקיפוח פרנסה וכדומה זה
 זמן רב וסיפר הרב זאת בגאסטינין,
 והי' אח"כ בגאסטינין דודי הר"צ ר'
 אביגדור שמואל זצ"ל ורצה לתרץ
 את אא"ם זצ"ל ואמר הרבי בהקפדה
 זאת היא עקשנות לנהל גינות, וכשנודע
 זאת לאא"ם זצ"ל כתב להרבי מכתב

אותו ובפרט חסידי הארקע שהי' יודעים שגם רבם זצ"ל לא הי' מקבל עליו לשו"ב, אבל בזמן קצר הי' מוסכם ומקובל לכל אנשי עיר שידלףאוצי, וגם חסידי ווארקא הי' שואלין להרבי זצ"ל מווארקא, ופקד עליהם לקבל עליהם לשו"ב ולנהוג בו כבוד, ולא יהי' כנגדו, מובן באם חיו נהג נישות נגד הה"ק מווארקא זצ"ל ושחם בלי רשותו הי' נשאר קרח מכאן, וקרח מכאן, ולא הי' שו"ב לא בהארקא, ולא בשידלףאוצי, אך מחמת שסבל זמן רב עיי' פקידת אדמו"ר הה"ק בעל שפת אמת זצ"ל, וזה להיות שו"ב בשידלףאוצי, וכמה פעמים שהי' רוצים לקבלו בעצירות גדולות היינו לובלין, ראדים, ולא רצה לכנוס למחלקות, ולחוסר תיקונים שחטר בבית המטבחים):

מח לאחי חיים נחום לא הי' לו בן זכר ימים רבים פ"א הי' הרבי מגאסטינין וז"ע בכפר גלאנאוצ' של דודי הגביר הנדבן וכו' ר' יעקב זצ"ל על שמחה, והי' בדיחא דעתו, ואמר מי שיש לו בקשה יוכל לבקש עתה, ולחש אחי, לאא"מ זצ"ל שיוכיר אותו, והזכירו לפני הרבי זצ"ל, ואמר הרבי שיתן פדיון, ואף שהכל ידעו שהרבי אינו נוטל פדיונים ציוה אא"מ את אחי ליתן שמונה עשרה פנים, ואמר הרבי, שמעט הוא, ואמר להוסיף על חיי רייב אמר עוד שהוא מעט ורצה ליתן מאתים, ואמר הרבי שהוא יותר מדאי עד כי באו לעמק השוה על מאה רוי"כ, ורצה אחי מיד לשלם לא רצה הרבי, שאינו משתלמת אלא לבסוף בעת שתלך בן זכר, אך אחי הפציר בהרבי עד שלקח ממנו חיי גדי' (ואז בשעת מעשה שמע גביר אחד משיב שני"כ לא הי' לו ב"ז אך הי' אז מחוץ לבית ובא להרבי ואמר שהוא רוצה ליתן כסף כפלים

אמר

לווארקע, ולא רצה לקבל עליו את השו"ב אשר נתקבל בלי רשותו, כי לא אכל רק מהשו"ב אשר בידעו ומכירו כדרכו בקודש שהי' מחמיר עד מאוד בכל הענינים, והי' רוצים חסידי גור עם עוד בעלי בתים מעיר הארקע ובראשם הי' החסיד המופלג יכו' הרי יראל וז"ל לנהג נישותן כנגד הה"ק מווארקע זצ"ל כי לא הי' עליו שום טענה בעניני שחיטות, אך הה"ק זצ"ל ואנשים הי' כנגדו מטעם אחר, ושאלו לאדמו"ר הה"ק בעל שפת אמת. מגור זצ"ל והשיב שהשו"ב ר' ישעי' מרדכי נ"י לא ישתט ולא ינהלו נישות נגד הה"ק מווארקע זצ"ל, ובשביל זה הי' יושב בעיר הארקע בלי שחיטות אף שהי' נותנין לו שכר בסילה מידי שבוע אבל לא הספיק על פרנסתו, אשר בעיר קטנה הארקע לא הי' מספיק לפרנס שו"ב חדש וגם על פרנסתו, אך אח"כ שהי' צריכים לשו"ב בעיר שידלףאוצי ונתודע להם מווארקע שר' ישעי' מרדכי הנ"ל הוא שו"ב הגון ומומחה, ומחמת שהם בעצמם לא הכירו את מהותו, ובפרט שהי' זמן שלא שחם כלום, הי' חסידי שידלףאוצי ובראשם החסיד הנדיב שלהי"ח מוה' איסר יחזקאל ז"ל בידערמאן משידלףאוצי שואלין עליו אצל אדמו"ר הה"ק בעל שפת אמת מגור זצ"ל, אם ראוי להיות שו"ב בשידלףאוצי וציוה אדמו"ר זצ"ל ליקח אותו לשידלףאוצי, ותיכף כשכאן לביתם מגור הי' נוסעים אחריו חסידי שידלףאוצי והביאו אותו לשידלףאוצי וזח אותו תיכף לשחום בשידלףאוצי, (ולא קבלו ממנו שום סכום מעות ח"ו כמו שנהגו בכמה עיירות לקבל מעות מהשו"ב, ואדרבה שהי' הרבה הוצאות מפורים מכיסם כדי להשיגו) ואף שבתחילת לא הי' קבלתו מוסכמת בכל אנשי עיר שידלףאוצי כי גם הם לא הי' מכירים

שיח שרפי קודש

שתוא אינו רוצה שא"מ יצטרע עמו
במניעת עצמו על ידו:

(ג) שמעתי מ' מנדיל הנ"ל, שרבי
אחד ה' עם הרבי בחו"ל

במציגות הרפואה בין המסורים, בהם
ימים השאיר הרבי מהרש"ב על למחר,
למחר הכיר הרבי שחבר מהרש"ב, ושאל
מי לקח מהרש"ב והודה הש"ס שהוא
שהה מעט מהרש"ב בחירוצים שונים,
ועיינו אבד חנו בעיני הרבי, ובנואם
לביהם ה' מחלוקות גדולות עד שהוכחה
ליקח מהרש"ב:

(ב) עוד שמעתי שהר"ר יואל שרייבא
מקראקא, בא לביהמ"ד בצורה,
וקרא אותו להרבי שרצה לעשות חתרת
נדרים, אחר חתרת אטר הרבי אליהם
בוה"ל היום הוא הפת הכושר שאחר
יוכל לעשות טובה לאבירו, ע"כ מבקש
אני מכם שתתפלל בעדי:

ע"כ מהה"ק הר"מ מגאסטנין וי"ע
ועכ"א:

(ג) בשם הגה"ק ר' ישראל יהושע
מקוטנא וצ"ל, הגה על

הגלות מצרים נתנה התורה שני זמנים,
ד' מאות שנה, ודור רביעי ישיבו הגה,
ושניהם מכוננים, ברורות הראשונים ה'י
נחשב דור ק"כ שנים כמצינו
בסבול שניתן להם אורכא לתשובה על
דור שלם וה' ימיו ק"כ שנים, והנה
ג"פ ק"כ הוא ש"ס, וחבר עוד מ'
שנים הוא על שנועד לאחר הגלות
לקבל את התורה ומוכרחים להיות ראויים
לקבלת התורה ע"כ בן מ' לבינה והוא
מכוון ד' מאות שנה, אולם כשראה
הקב"ה שכבר משוקצים במ"ס שערי
טומאה ע"כ עשה הקב"ה וקיצר הדורות
ועשה ימי שנותינו שבצים שנה אי"כ
ג"פ שבצים, הוא דר"ו, אך הלא חסר
מ' שנים לבינה להיות ראויים לקבלת
התורה עשה הקב"ה שיח"י ראויים מיד
מקטנותן, וזה מ' הכתוב מפי עוללים
וינקים

ספר הרבי בק"ל, מה תחשבו אם שיש
לי פסק (הגדיל) עם זכרים) וכעת
ח"י ולאחר אחי הג"ל בן, וחביא אחי
הנדר להרבי וישב ב'ד צ"ל, כי הרבי
הפריש זאת על הכנסת כלל ידועה
ובתוך כך נישאת הכלה, וה'י השא"ה
אם ליתן לה אחר התחנות, או ליתן
הפנות לאחר, ע"כ:

כמו בעיר איוביץ הסמוכה לנו ה'י
מחלוקה גדולה ע"י השריב
שה'י מקובל וחשוב בעיני החסידים,
והוציא לנו על הש"ץ ע"כ רצו
החסידים להעביר את הש"ץ, והביאו
את הרבי מגאסטנין וי"ע עם עוד
רבנים על דת, אחר הסענות והעלילות
השובב על הש"ץ, אמר הש"ץ שגם הוא
יש לו מה לספון, והראה בעליל שהשובב
אינו בקי באומנותו ואינו מצמיד חליף
טוב והראה השריב החליף להרבי ולא
הוסבה בעיניו, והעביר אותו הרבי
מיד, ותחום כל הצידי, החסידים כטו
פניהם מפני הבושה, ושלחו את אשת
השובב להרבי בבכ"י גדולה שהרבי
שוחט אותה ואת בני, אמר לה בהקפדה,
בוה"ל, מי יצוה אותו ליקח לעצמו
מלאכה קדושה כשחיות ילמוד את
עצמו מלאכת סנדלר ורוב הדמעות
והצעקות לא הועילו אצלו מאומה אדמה
כי הוכרח אח"כ להשחלף ולהשלים עצמו
במלאכת השריב ולקח תעודה חדשה
מהשובבים על הפדות טוב אומנתו
ואח"כ התיר אותו הרבי על ציר אחרת
כן הוא בדמיון וכרוננו:

(ג) אא"מ וצ"ל ה'י יושב עם הרבי
על דת, ומחמת שלא רצה

לעשן בפני הרבי העמיד את הלולקע
על תחלון, הרבי הרגיש זאת, ולקח
הלולקע והדליקו ונתן לאא"מ לעשן כן
עשה הרבה פעמים, אא"מ אמר לו
שאינו רוצה לעשן, כי אם רצה ה'י
יכול להדליק בעצמו, אך הרבי אמר

ע"כ מהרב הר"ש מקלאדאווע שליט"א
אשר שלח לי ידינ' ש"ב הרה"ג וכו'
נור הרבנים כקש"ת מוה"ר צבי ישזקאל
שליט"א האב"ד ר' מלונסק כעת בועד
הרבנים לעדת וארשא :

ויונקים יסדת עוז ואין עוז אלא תורה
ולמה מיהר הקב"ה, זה למען צורך
להשבית אויב ומתנסם, לסתום פי של
פרצה והמקטרינים שמוכרחין להיות
עוד פ' שנים :

מ"ק אדומ"ר הגה"ק בעל חי' הרי"ם וצללה"ה מגור ז"ע.

בראשית

נד' נכתב בית גדולה אשר הב' הוא
מראה שראשונה הוא שיעשה
בית לראשית, להכניס בו הראשית,
ושיוכל להסתכל בראשית שלא יתעב
את הבית, כמו שנאמר לא
תביא תועבה אל ביתך, ולשפור
ולהזהיר מאוד מכל דבר המתעב
את הבית, ובפרט מגיאנות, אשר
מתעב מאוד את הבית וכמו שאיתא
על גאה הקב"ה אומר שאין אני והוא
יכולין לדור במקום אחד, והי' אומר
שגיאנות נוגע מקטן ועד גדול :

נה) מראשית בריאת שמים וארץ
יוכל להשיג האלקות
ולעבדו, כמו שנאמר שאו מרום עיניכם
וכו' ורק ישראל יוכלו להשיג השערת
הבריאה והאלקות מבריאת שמים וארץ
כמו שנאמר כח מעשיו הגיד לעמו,
לעמו דוקא ונתן להם זה הכח שיש
להם בחי' כח זה, ע"ד מגיד דבריו,
ומשה רבינו ע"ה אמר האזינו השמים
ואדברה והעיד בהם שמים וארץ, שהשמים
וארץ חמה מצידים ובסדרים שה' הוא
האלקים ועתיד ליפרע ולשלם שכר,
וע"ד דאיתא באדם אחד שהי' זהיר
במצות ציצית, שנדמו עליו הציצית
כארבעה עדים, שהי' מפרישקן אותו
מלחטוא, ונקרא יראת שמים, שראיית

השמים מביא לידי יראה, משום שהרקיע
נתהוו מיראה, ויש לו קיום מיראה
ממאמר יהי רקיע וכו', כדאיתא
שממאמר יהי רקיע נתחזק הרקיע
מגערת הקב"ה, כמו אדם שנוצר ומאיים
עליו, ולכן מביא יראה, ונקראת יראה
שמים, רק שיעשה בית לראשית כנ"ל,
והי' אומר שהיוד הקדוש ז"ע הי'
שואל פעם אחת את הרב הקדוש
הר"ר ב' ז"ע מפרשיסחא שיאמר לו
ממה שיש לו השערת שלו, והי' משיב
לו שיש לו משאו מרום עיניכם וראו
מי ברא אלה, והיוד הקדוש ז"ע
הי' משיב לו שישאל אינם צריכים
לזה שלישאל יש להם מיציאת מצרים
וזהו אמת, וזה שאמר ר' יצחק לא
הי' צריך להתחיל התורה אלא מהחודש
הזה לכם מ"מ נכון הוא וצדק ג"כ
דברי הה"ק מפרשיסחא ז"ע :

נו) מברכין ברכת התורה שנתן לנו
את תורתו ומברכין ג"כ
המלמד תורה לעמו ישראל, כמו אב
שקונת תומש לבנו קטן לא די בקניות
החומש רק שצריך להשכיר לו מלמד,
כן הוא, השי"ת נתן לנו את תורתו
והקב"ה בעצמו הוא המלמד תורה לעמו
ישראל, וכאשר ישראל הי' תובעים
דבר אלה עמנו, וניתן להם משה רבינו
ע"ה לרב, אבל אין חילוק, הקב"ה הוא

המלמד

שיח שרפי קודש

לעמי לתת להם נחלת נזים, היינו שיוכלו לזכות מנחלת נזים הוא העולם הזה, ונאמר יום הששי שכל הנבראים הי' תלויים ועומדים, אשר כל הנבראים המה נגמרים ונחשבים לבריאה הוא פני ישראל, איך המה משועבדים באמת לישראל לזה שהוא נצרך, שלא יהי' לו שום מניעה:

ס' דמץ באפיו נשמת חיים, ויהי' האדם לגפש חי, ומתרגם כיום ממלא, ובוא שנאמר וכל אשר יקרא לו האדם נפש חי' הוא שמו, אין הפי' רק דוקא שאדם הי' מכון בתכמה אל האמת לקרא שם לכל הנבראין, רק הקרא כפסטי, כמו שהי' אדם קורא בן הסכים הקב"ה, ומחמת שכל הנבראין תלויים באדם הי' נצרכין שיקרא להם שמות, שדיבור של צדק הוא יקים, וזהו נפש חי' לרות ממלא, שכמו שקרא לו אדם הוא שמו:

לפ' נח

סא בא אל התיבה, הרב הקדוש מברדטשוב זי"ע אמר שיהי' מדובק ומקושר בתוך התיבה בתפלה, והי' אומר שהי' צדיקי וקדושי עליון שהי' מתפללים במהירות, והי' אומר שהי' הקדוש זי"ע אשר הוא הי' משהא ומן כבוד בתפלתו הי' שיהי' רק בעבודתו הגדולה במקום אחד עד אשר הי' מוכן וכשהי' מוכן הי' מתפלל אהיז כל התפלה בזמן קצר מאוד, והי' אומר הפשוט בא אל התיבה אל המקום אשר הוא מוכן לזה, ובאשר הי' מדובק ומקושר במקומו הראוי, ממלא יהי' מדובק ומקושר בתפלה אף במהירות:

סב בינו שנות דור ודור, שאל אביך ויגדך וכו' בהנחל עליון גוים וכו' דור המבול, ודור הפלגה, וצריך דרישה וחקירה בדורות הללו:

עבר

במלמד כמו שמכרכין ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל:

נז' קי' אומר נאמר ושמרתם את חקותי וכו' וחי בהם וגאמר אשר יעשה האדם וחי בהם, הטובי' ישראל הי' פורשין באופן וחי בהם שיחי' בהם, היינו שלא יהי' לו עצבות, ואני אומר וחי בהם, שיחי' בהם, באופן שיחי' בהם שכל חיותו יתלה רק בתורה, ולהתאמת אצל כל אחד שאין לו חיות אחר רק מתורה ימצא וכמו שאומרים כי הם חיינו ולכן מברכין ברכת אלקי נשמת וכו' ומחזיר נשמות לעגרים ממים אחר ברכת התורה תיכף להראות שכל חיות רק מתורה:

נח' בראשית יצביל ישראל שנקראו ראשית, בשביל התורה

שנקראת ראשית אין המקרא הזה אומר אלא דורשני, והוא שהמקרא הזה אומר לכל בר ישראל לדורש ולחקור שהכל נברא בשבילו והכל תלוי בו, וממילא לא יוכל להיות בטל, ויראה כל אחד שיבא לרצון האמת שיהי' רצונו לזה שהוא נברא, וידע למה הוא ברא, וההיצוניות מזה העולם המה מכסים ברצון האמת ונצרך להסיר המכסה, יבאמונה הישראלית המושרשת בכל אחד ואחד, ובהתחזקות היראה (ובהעתקת זחית, "וכל התורה ומצות") יוכל במורה ובמצות להסיר העור מהמכסה הזה:

נח' בראשית, אמר ר' יצחק וכו' ומה טעם פתח בבראשית

משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים וכו' שאם יאמרו לישראל לסטים אתם כו', שבאמת הי' להם טענה שזכו מהפקר, ובאמת אין לישראל שום חלק בעולם הזה, ועולם הזה היא נחלת גוים, רק מחמת שישראל המה ראשית לראשית, ולכן כמה שישראל נצרכים מעולם הזה לעבודתם הכל משועבד להם, וזהו כח מעשיו הגיד

לאהבה בכל לבבכם ובכל נפשכם מזהיר התורה השמרו לכם מן יפתה וכו' וסרתם ועבדתם אלק' אחרים והוא כמו שאמר הבעש"ט זייע שתיקי וסרתם ועבדתם וחוט השערה אצל הגדול הוא צ"ו, ומסיים שזה הוא נכתב הרבה פעמים בתורה:

סו' קי' אומר על האסיפה מהחסידיים קי"ח בשם הוזה"ק, מה לרע נאמר על דור הפלגה הן עם אחד ושפה אחת לכולם ועתה לא יבצר וכו' מכשיכ האסיפה והאחדות טוב שמועל רצונם, וכן נאמר האססו ואגידה לכם שזה הוא מדה בתורה כלל הצריך לפרט ופרט הצריך לכלל ואין בכלל אלא מה שבפרט, היינו להטובי ישראל אין להם כלום אלא מתוך ישראל, והרי מסיים גבורי כח וכו' היינו באם שהמה גבורי כח כמו שנאמר איזה גבור וכו' עושה דברו לשמוע בקול דברו, פועלים להטובי ישראל שמישיג דברים לשמוע, והיי מסיים שבת שמחזיר הכתרים מנעשה ונשמע הוא שיוכלו לקבל עליהם כל אשר דיבר ד' נעשה ונשמע, דאליכ למה מחזירים:

סו' שער החצר הפנימית וכו' שביום השבת והחודש נפתח השער מה שהוא סגור כל ששת ימי המעשה ולבוא לפנימית, פוגה קדים היינו דברים שקדמו לעולם והמה תורה וישראל:

סח' סעודת מצוה מביא יראה כמו שטצינוואצל מעשרואכלתם וכו', למען תלמד יראה והיי אומר שהיורד הקדוש זי"ע ה"י מצוה להרגיל א"ע כל אחד בכחונת אכילה שעכ"פ יהי' פועל, שלא יאכל כרעבתן:

סט' ונח מצא חן בעיני ה', מציאת חן יוכל אדם ללמד מני חינוח, חן אשה על בעלה כו', וזהו מחמת שהאשה אין לה ממקום אחר ונתבאר

סג' עבד עבדים יהי' לאחיו, שאפי' בזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום שנקראין עבדים גיכ הוא עבד להם, וזה הוא עבד עבדים יהי' לאחיו שכנען הוא שורש הרע ושיעבד אותו בעל כרחו לקדושה שלא יכול להיות מונע, והכניע אותו תחת הקדושה שהיה משועבד, וסיים כל הברואים עושין רצונו של מקום חוץ מן האדם שהוא בעל בחירה, והוא באמת בושע, לאחר שלא יוכל להיות מונע (את) הרע למה יגרע מכל הברואים הלא צ"ו הוא הקי"ח הסתכלו בשמים שבראתיו וכו' לשמש אתכם שלא שינו את מידתם, מה אלו שנעשו לא לשכר ולא להפסד אם זוכין אין מקבלין שכר, ואם חוטאין אין מקבלין פורעניות. ישראל על אחת כו"כ, הגם שנראה שנדחה הקי"ח משום שאדם הוא בעל בחירה ויש לו מונעים, מים לאו קישיא הוא באמת לאחר שנשתעבד הרע שלא יוכל להיות מונע כאשר יתגבר עליו, למה לא יהי' בעל שכל להסתכל אל האמת וק"ח טוב הוא:

סד' אמר, המדרש נותן טעם שעבד יוצא בשן ועין, בדין הוא שיצא לחירות בשן ועין, בעין שראה, ובפה שהגיד משום דכתיב וידא חם וכו' את ערות אביו, והפליג את טעם המדרש:

סה' קי' אומר, שהיי משתומם, יהושע אשר התורה מציד עליו שמלא רוח חכמה וגם מקדם מתן תורה הי' מובהר כמו שנאמר בחר לך אנשים וצא הלחם בעמלק, ובסוף, הי' השנית צריך להזהירו, לך חזק ואמץ מאוד לשמור לעשות התורה, והגית בו יומם ולילה, והיי אומר צ"ו שכל שגדול ביותר צריך יותר חיווק ושמידה, שכאשר סר כחוט השערה חלילה יוכל לכשול בשאול, וכן נאמר בקי"ש לאחר והיי אם שמוע תשמעו אל מצותי

שיח שרפי קודש

גשם ולאחר זמנים הללו שהרחיק והשתחר בא יורה שמורה להטיח כל תבקעים והסדקים שלא יוכל להכניס דברים המקלקלים את הבית, ומרוה ומשקה בעומק מלשון חץ שיורה בנחת וביישר וזה לשון מטר מלשון כמטרה לחץ ההולך אל המכוון, וכמו שנאמר ונתתי מטר ארצכם בעתו:

עג) כל שבת ושבת הוא מחדש ולא שבת זה כמו שבת שעבר, או אפי' משבת זה שנה שעברה, וכל המצות הפה מתנות טובות, אבל שבת הוא מכית גנזי אשר ע"ז יוכל ישראל בשבת לגלות מצפוני הלב אשר גנזו בכל אחד מישראל מאברהם יצחק ויעקב, רק העיקר שלא להיות מעושה שכל זמן שרבוך ברע ובעוה"ז לא יוכל להכניס בו צוה"ב היינו שבת שהוא מצין צוה"ב, ושום דבר חורה לא יוכל להכניס בו כל זמן שהוא מעושה, שבחברותא אין במציאות להיות ביחד, וזה ה' כל הרצון מדורות הרעים לערע טוב ורע שיה' רעים ושה' להם שם, והגם שלא יוכל לסלק הרע בפעם אחת שזה הוא העבודה משבעים שנה של האדם כמו שנאמר מעט מעט אנרשנו, אבל עבים שיה' רצון אמת בכל נפשו לפטור הרע:

עד) זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור, התורה צוה לנו להיות חכנה בדורות הללו, ופתח ואמר, כתיב ויאמר ד' הן עם אחד וגו', האין שייך שיקרא להם בשם עם אחד, אך על דור הפלגה נאמר בהפרידו בני אדם יצב גבולות עמים למספר בני ישראל, והוא שפי' אומות עומדים לברר בנין כנ"י, והוא בזה שהם עומדים לבטל את ישראל ברע שלהם כל אומה ואומה ברע המיוחדת שלה, וישראל עומדים בקדושתם שלא להניח מהם, ובוה נתברר הבנין מישראל וזה גופא הוא קיום שלהם מה' לשון, והכל רק לכבוד

ונתבטל אליו, וגם שאר החינות הוא פ"ד זה, וכן כאשר נתבטל להבורא ית"ש שאין לו חיות משום דבר רק טהבורא ב"ה, ואף שאינו כהוגן וכראוי עוד מצא חן ומסויצו להיות צדיק באמת:

ע) עץ חיים הוא למחויקים בה, אמר ע"ז המדרש מפי' שלח משל

לאחד שהי' נפל לתוך המים הושיט לו הקברניט את החבל, אמר לו הפוט החבל הזה בידך ואל תניחחו שאם תניחחו אין לך חיים, כן צריך אדם להחזיק בעץ חיים שא' יניחחו:

צא דורך הפלגה ה' רוצים בחשכות מלסלק השנחה, ובזה שוירד

ה' לראות את העיר והמגדל נתבטלו, ולכן לא נאמר וירד ה' לראות את בני האדם, ולכן מסמין הוזה"ק זה לדרוש שער החצר ע"ש:

צב) שמות החדשים שלו מבבל, מאי מעליותא בזה, אך הפי'

הוא שבגלות הרויחו בזה שנודע להם ענין כל החדשים וכל החדש שמו מרמו עליו ומהרב הקדוש מפרשיסחא וייע (הוא הרה"ק הררש"ב וצללה"ה) שמעתי שנקרא מרחשון מלשון מרחשין בשפתיו, אשר נשאר עוד מתשרי ששפתיו מרחשין מאליה, ולי נראה

מרחשון מלשון רחש לבי דבר טוב, שהתורש הזה טהיט אפי' רידערינ אין ארץ, דיורה במרחשון, וכל הפירושים האיתא בגמ' על יורה, דמורה את דבריות להטיח את גנותיהן ומרוה את הארץ ומשקה עד התהום ויורה בנחת הי"ש, וכמו שהוא בגידול הארץ כן עושה באדם בלב שכל שכא להזמן פלויס מגבוה שצל גבוה שומר, ויוה"כ תוא הזריעה, ומטעם זה טוב לזרוע היוה"כ חייטס שיוה"כ זמן קבלת לוחות באחרונות שהמה כ"ב אותיות שבחורה כמנין חטה שבגמט' כ"ב, וסוכות ה' הקליטה הנקלט, ושמיני עצרת הוא

בחדאי ולדבק את עצמו באחת מה' הגל, צין טובה, אשר יוכל להשיג ממנה הכל, והי' אומר למה יהי דבר קשה להפריד ממנו המדה רפה קנאה, למה יזיק לו שיש לחבירו, והא עדות שמסול נוגע במכון ובקורבה, ולא פסול מחמת נגיעת קנאה, שרובה שלא יהי' לחבירו ויראה מזה לדבר משום וישר שלא לקנא (איה שהגה"ק זי"ע אמר על עצמו שעבד בזה ארבעים שנה להיות לו צין טובה, כן שמעתי):

עו) הי' שואל איך שי"ך לומר חסה זכות אבות, הא נאמר עושה חסד לאוהביו וכי' לאליהם דור, ולא שי"ך לומר שעונות הראשונים יפסידו האחרונים:

עח) אכילת שבת מביא יראה, וכמו שמצינו אצל מעשר ואכלתם וכי' למען תלמד ליראה, ודבר טוב אשר חידשו הטובי ישראל האסיפה באכילת שבת וכמו אסיפה מתענית, וזה שנתפצל מהעונג הוא טוב ביותר, והי' אומר שהי' צדיקים אשר הי' בוכים בשבת, והי' אומר ע"ז משל מוה"ק למלכא דחדי בהילולא דילה, ובא מדוכא אחד אשר הוא מדוכא ותפוס בקולרי' וצועק ובוכה, והגם שהמסבבים את המלך רוצים לדחוף אותו שלא יבטל עונג המלך, מ"מ המלך בגודל רוב רחמי מרחם עליו ופקד עליו ושרי' בגין דישתכחין כולי' בחדוי' והי' מסיים מי שיוכל לענג ולומר שבת יכולה היא שתרחה הוא טוב ביותר:

עט) הי' אומר בשם היהודי הקדוש זי"ע ובהתקן אחרת בשם

הארי' הק' זי"ע שכל העליות הוא רק לפנימיות אבל לא לחיצונות שאל"כ היו רואין את העליות, והי' אומר שזה הוא עיקר העלי' מה שמעלה הפנימיות מנוקה בלא חיצוניות, ולכן בא בשבת דוקא לחם משנה זכרון מהפס', וסיים תציקר

לכבוד שמ"ס, שצי"ז שישראל מכניע כל המדות השפלות ומשברים ומשפילים, וצי"ז קם ונתעלו כל הנצוצות הקדושה שבהם, ומקורם שנתפרדו הקליפה לשבעים והי' בהם ניצוצי הקדושה מעט אחד ובטבע הקליפה כאשר חשיג הקדושה אשר הוא חיותה לאחוז אותה בחזקה שלא להנית, וזה הוא שאמרו געשה לנו קם מן גפון, ומגורת רשע היא תביאנו להפיץ אותה השם, והמפרשים מקשים ע"ז שנאמר ועתה אל יבצר מהם כל אשר יומו לעשות, היפלא מד' דבר, ולא קשיא שאתא בזוה"ק שיש ק"ו מזה, שאחדות דקדושה פועל, ולכן זה הי' רצון השם ב"ה להשאיר את זה לעולם שלא יבצר מאחדות כל אשר יזמו:

לפ' לך

עו) איתא בגמ', שיראה בעל השמועה כאלו עומד כנגדו, והשמועה והחידוש ההוא שי"ך לשורש נשמתו של בעל השמועה ולכן נקרא בעל השמועה, וכאשר לומד ויודע שהם דברי תורה מאיר בו נשמתו של בעל השמועה, וזה שיראה כאילו בעל השמועה עומד כנגדו. וזה שכל ישראל לומדים ביחד בחדאי הוא טוב ביותר, שזה הוא עושי'ן שמחת תורה על סיום מלימוד ביחד, ומסדרות האלו אברהם אבינו הוא בעל השמועה, והי' אומר בשם הר"ב מלובלין וצללה"ה זי"ע שכאשר מגיע לפ' לך לך, הי' לו הבדל כמו בין האור לחושך שאא"כ מאיר העולם:

עז) חסידים מפרכים להיות להם רבי ולמה לא תהי' מפרכים ללבקש להיות לכם ג' מדות הללו צין טובה ורוח נמוכה ונפש שפילה, והי' מתלמידיו של אברהם אבינו, ואא"כ יהי' לרבי, כי דברי המשנה הקדושים נאמנים

שיח שרפי קודש

(כב) שבת מגביה כל אחד מישראל מהטיט רק שיקח על עצמו את השבת וע"י יראה ודרך ארץ ובושה, יוכל ליקח על עצמו את השבת ומה על עכו"ם נאמר וראו כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך ככש"כ ישראל בעצמו כאשר בא ליקח על עצמו את השבת כמו תפילין אשר שבת הוא שם הקדוש בי שבת הוא שם דקוב"ה שצריך מעצמו שיפול עליו היראה והבושה, ולא יוכל ליקח עליו את השבת עד שידחה את החול ולא יחסר לו כלום, וכמו שנאמר וכבדתו מעשות דרך ומצוא הפנך:

(כג) על שבת זה אמרו עד מתי תתנהג עולם באפילה, תבוא אורה וכל אחד ואחד שיש לו געגועים להוציא א"ע מאפילה בודאי תבוא עליו אורה מאע"ה (נוכחה כחודא, אחרת, תבוא עליו ברכה):

(כד) וק"י ברכה, לא נאמר ואתה תברך רק אברהם אבינו בעצמו הוא ברכה והוא כבוא מדתו של אברהם אבינו שהוא צין טובה ונפש שפילה ורוח נמוכה ניתן ברכה בכל המקומות אפילו בכלים שאליהם:

לפ' וירא

(ה) וקראת שמו יצחק צחוק עשה לי האלקים, וה' שואל האין מצינו צחוק על שמחה, ולשון צחוק מצינו על לשון חדוהא דבדיחתא. והשיב שבאמת יצחק אבינו ה' רק למראה בזה העולם כי באמת יצחק ה' עולה כמו שנאמר והעלהו עולה, וה' עליו דין עולה שלא נותר בשום דבר, וה' אסור בהנאה שאף בעצמו ה' אסור לו להנות מעצמו ועפרו צבור ע"ג המזבח, וע"ז נקרא שמו יצחק שהוא צחוק שידמה כלידא אשה בזה העולם מה שאינו:

מקשים

הציקר שלא יהי מעורב טוב ורע ואפי' חוט השערה טוב ורע שיהי נקי לגמרי בלא תערובות:

(ו) אמר, לשון המדרש הוא בודאי דברי תורה, והי' אומר המדרש דף דף זש"ה שמעי בת וראי והטי אוניך ושכתי עמך ובית אביך, משל לאחד שהי' עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת כו', איך שייך לשמוע קודם שיטה את אונו, והי' אומר שזה שנוסע למקום מושב' ונוסע צ"י דרך מקום אחר במקרה זה הדרך לאו מקום מיקרי, שהמקום נקרא מקום מושבו, כמו שאיתא חן מקום על יושביו, ואברהם אבינו ע"ה עובר ממקום למקום שכל מקום שהי' עובר הי' מתקן המקום, ולאע"ה הי' כל העולם מקומו שנאמר אל תולדות השמים והארץ בהבראם, באברהם ולשון, דולקת מלשון כי דלקת אחרי, שכל העולם הי' דולק אחר אאע"ה, ומאדצן הוא מקום ומולדתך הוא מקום ומבית אביך הוא מקום, ושמעי הוא מקום, וראי הוא מקום, וצריך מקודם לשמוע ולראות ולאחר זאת יוכל להטות אזנו, ואזן לאו כוננת אוזן השמיעה לבד רק הכלי קיבול נקרא אוזן, זה מה שיתבטל לגמרי וככה הכנה שיש בישראל יוכל לשמוע קודם שיתבטל, לאחר זאת, יש עוד מקום שכתי עמך שכל זמן שמוקשר עוד במקומות הנ"ל אף שהוא מנצח לאו מקרי שכתי עמך, ואז הוא מגיע אל המקום אל הארץ אשר אראך, היינו שאין לו יותר רק מאי שמראה אותו הקב"ה:

(זא) דף דף, מירש"י ז"ל להנאתך ולטובתך, והקשה האין מזהירין לכו"ד להנאתך ולטובתך רק שזה שיצטרך לשים מנו על להנאתך ולטובתך לזה יוכל לצאת לו להנאתך ולטובתך:

שער אויביו, נראה שעל זה הי' הבטחה שמאחבה נעשה לו זדונות כזכיות:

(פח) ה' אומר איתא בזה"ק שכל מח שיש להקב"ה נתן בתורה, לשון הוזה"ק כל מה דאית ל' לקב"ה יהיב באורייתא, ומה על דין בעלמא איתא שבעל השמועה עומד לעינו מכשיכ שהאבות המה עומדין בתורתם:

(פס) במדרש ויפח אלקים את ציני, אמר ר' בנימין הכל בחזקת טומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם, מן הכא ויפח אלקים את ציני ותלך ותמלא את החמת הדא אמרה מחוסרת אמנה היתה עכ"ל המדרש, וה' אומר הכל הוא מוכן ויש, אלא שאין אדם רואה, וכאשר יתברר באמת שאין לו כלום, ומה שיש לו הוא רק מהשי"ת, ומעשה ידי שלו לא מעלה ולא מוריד שהמעשים אשר האדם עושה לפרנסתו הוא רק שיהי' מקום לחול עליו הברכה, מראה לו הקב"ה שהוא מוכן לפניו, וצ"ז נקרא תפלה עבורה, מלשון עבד, שלעבד אין לו כלום רק מרבו, שמה שקנה עבד קנה רבו, ואסור לדאוג דאגת מחר, וצ"ז מסיים המדרש ותלך ותמלא את החמת מים חזא אמרה מחוסרת אמנה היתה, וזה שיראה שלא יתעלם ממנו הברא וצעה מצעה וצעה למותר, קראו חכמים מחוסרת אמנה, כי באם שירצה מהשמים הכל הוא מוכן:

(צ) באלוני סמרא, הוא שנתן לו עצה על המילר. והאיך שיך לומר דאצ"ה יטול עצה על המילה אם לקיים מצות ברא אם לאו, דאיתא שא"א ה' אומר עד שלא מלתי א"ע ה' עוברין ושבין באין אצ"י וגו' היינו שאף זה הוא מילה אשר מפרש הכיטי המכילל בין השי"מ

אמריצ

פח מקשים למה לא נאמר והאלקים נסה את יצחק, וגם מה

הוא הנסיון לשמוע צווי של הקב"ה, ולא קשה שבאם שה' לאצ"ה קצת נגיעה בעצמו, ה' עלה על דעתו באמת הפשט שכונתו והעלתו צולה הוא רק להעלותו ולא לשחטו שהוא שמע באמת מקודם כי ביצחק יקרא לך זרע רק מהדביקות והתשוקות לעשות רצון קונו נתבטל משלו לגמרי שלא הי' לו שום נגיעה לאהבת בנו יחידו הוא יצחק, וה' אומר, את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק, שהצווי ה' שיעלהו לצולה עם אותו האהבה מבין יחידך ולא לסלק אהבתו, שהרי אדם יוכל לסלק האהבה, וה' מסיים זה הוא אמת דבשעת נסיון האדם לאו הוא אותו האיש אשר ה' מקודם ונסתלק ממנו בהירחו והשגתו ודביקותו ובעת הנסיון לא יוכל האדם לצזור א"ע רק שצריך האדם מקודם בשעה שאדם ברור וצלול ויש לו הבהירות להכין את עצמו ולתקוע בלבו האמונה הפשוטה כיתד אשר לא תמוט, שיוכל אף בחשכות ובזמן סילוק הבהירות לכבוש את יצרו באמונתו ומתחזק לשוב אל בוראו לעמוד בנסיון ועל זה נאמר בזה"ק וירא את המקום מרחוק, וה' מסיים אברהם אבינו שנתנסה בעשרה נסיונות כנגד עשרה מאמרות, לא הוצרך הנסיונות בעדו רק למעול לדורות לישראל וזה שנאמר ויקרא אברהם את שם המקום ההוא ד' יראה שיסאר המקום הזה לדורות, רק שיהי' נגיעה קצת מה, להתחברות במעשה אבות, וכל ישראל בפרט ובכלל צטרכו לראות ולהכין א"ע לעמוד בנסיון ובכלל הידוע מחז"ל שיהי' נסיונות קודם ביאת משיח, וה' מסיים שמחנה טובה הוא שהודיע לנו חז"ל זה מקודם:

(פו) יירש את שער אויביו, מה הוא

שיח שרפי קודש

וזהו שאמר לו השי"ת שב ואני אעמוד וזה סימן לבניך שנאמר אלפים נצב בעדת אל וזה (וירא אליו ה'), והנה מקורם כתיב וירא ה' אל אברהם רק שמקורם ה' נודעו ממורא השכינה ולאחר המילה הגם שהמראה ה' בנהרא יותר ויותר כדאיתא בזה"ק מ"ם ה"י אליו כמו שהוא:

צב) אמר, הפשוט מהמזהו איך הוא גדולה וחביבה פהכנסת אורחים מאצ"ה שה' גביא וזקן בן מאה שנים, והי' חולה ב' למילתו, ומלך, ואחר כל זה כסבור שהם ערבים, ולבסוף ירוץ בעצמו לקראתם, ולא צ"י שליח, והי' מסיים כל מי שטוב וישר וגדול ביותר מבין וחביב אצלו היוקר מהפשוט ביותר:

צג) ה"י אומר, שצריכין לידע שהם בני אברהם יצחק ויעקב רק אם הולך בדרכיהם ועושין כמעשיהן כמו סיפה בהים נתחברות הוא נקרא ים ואל"כ לאו אבות מיקרו, והי' אומר ששמע שהבעש"ט ז"ע ה"י אומר על עצמו שבאם ה"י יודע שהוא מבני יצחק ויעקב ה"י הולך (טשאקע נאבאקע) (הוא כובע מן הצד) ובודאי הבעש"ט ה"י ז"ע לא נסתפק בזה, רק בא להודיע שאם יהי' מבני אברהם יצחק ויעקב היינו כנ"ל להיות נוגעים במעשיהן אשרינו, והי' אומר בשם ההיק מפרשיטחא ז"ע (הוא הרבי רשיב זצ"לה"ה) מחויב כל אחד לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם אבינו, יצחק אבינו, ויעקב אבינו וכי איזה שוטה יאמר מתי יגיע מעשי למעשי אבותי רק ה"י! הוא כך מלשון ויגע על פי שיהי' נגיעה ותחברות:

צד) בארת בארת חמר, מביא רש"י ז"ל כיון שיצא זה מן החמר האמינו באברהם לפרע, והרמב"ן ז"ל מקשה אדרבה תא זה פקטין הנפ,

ומביא החיבור עם השי"ת להוציא א"ע מן העולם הטבע אשר מזה בא מילה ביום השמיני שהוא אחר ז' ימי הטבע, מ"ם ה"י אצ"ה רוצה שלא יהי' נבדל מזה העולם צ"י המילה שיוכל לתקן צ"י עוברים ושבים אשר יצטרך להתחברות לזה, וזה ה"י עצה של אצ"ה, אשר ענר ואשכול ה"י מחשבין שכלעדי העולם הנס וההבדל אין במציאות שימול ויחי, וממרא שנתן לו עצה על המילה באמרו הלא הוא הצילך מכבשן האש והצילך מן המלכים לא יבטל לך עולם ההבדל שכבר אתה נבדל והקב"ה בכחו וגבורתו יוכל לעשות הכל לחבר עולם ההבדל בעולם הטבעי, ומה שהי' אצ"ה שואל להעצה צ"י נאמר מחשבה בנפש תכון ומחשבות בעצה תכון (משלי כ' י"ח):

צא) העולם ה"י דוחקין א"ע והי' אומר שיעמדו בישוב הדעת שזה טוב, אשר מחמת ישוב הדעת, ואמר צ"י המדרש ישב כתיב ביקש לעמוד אל הקב"ה שב ואתה סימן לבניך, מה אתה יושב ושכינה צומדת כך בניך יושבין ושכינה צומדת על גבן כש"ישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וקורין ק"ש והן יושבין לכבודי ואני על גבן שנאמר אלפים נצב בעדת אל, הגם שעמידה מביא יראה, מ"ם ישוב הדעת מביא התענוג ודביקות תנפלא, והבטיח הקב"ה לאברהם אצ"ה שאתה יושב היינו הדביקות בישוב הדעת ואני אעמוד ושיייעו שלא יבטל היראה, והגם שבמלך הדין הוא שמלך שפחל על כבודו אין מחול זה משום בזה השעה כשמסלק כבודו נסתלק ממלכות, אבל כשקורין ק"ש, אשר שפע ישראל הוא מלכות (כב"י) והנה יושבין לכבודי שיהי' בישוב הדעת ואז ואני על גבן זה הוא מלכות, ואברהם אצ"ה מוצל זאת לדורות שיי"ל שאלקי אברהם הוא מלכות

יוכל הגר לגייר איצ ולאחר צ"ט אין הגר יכול לגייר איצ, וזה שאצ"ה יושב פתח האוהל, שאצ"ה פותח פתח בצד כל העולם ומן הסתם הפידות מאצ"ה עין טובה ונפש שפילה ורוח נמוכה ג"כ פתוחים שיוכל לבא האדם להשלימות, ובלא הם לא יוכל לבוא לשום דבר :

צט) וירש זרעך את שער אויביו, וחוא כמו שאיתא בשם הבעש"ט הק' זי"ע, עה"פ ושבית שבי, לעשות מרע טוב, ומכח זה ק"ו, וזה כח מהבטחה של אצ"ה מאותו הבטחה וירש זרעך את שער אויביו, שבלא זה יצרו מתגבר עליו, אך להיות מזרעו של אצ"ה נצרך להיות בוחר בדרכיהם ועושים כמעשיהם, ובוחר בדרכיהם הוא שטיב בצנינו ולהיות חפץ ומשתוקק בהם, ושימאוס ההיפך :

לפ' חי' שרה

ק) פרש"י ז"ל אלי כתיב, בני מדין ואתה ארור ואין ארור מדבק בברוך, ומי שהוא בארור אשר לא יקום את דברי החזרה הזאת אין יכול לדבק איצ בשבת שהוא ברוך, שנאמר ויברך אלפים את יום השביעי, נבעת שיהי רצון מן השמים הי' יכול לכוף תחת עול מלכות שמים רק שנצרך לזה זכות ומעש"ט, ובאם שלא יהי רצון מן השמים וסיוע מן השמים או אין אופן, והוא יגעתו ומצאתי משום שהוא תמיד במציאה, ולא כדאי הוא העולם לשבת אחת ולמצאה אחת והיא מציאה באמת, אך המציאה הוא כפי היגיעה, ואף מנוחה של שבת נצרך ג"כ יגיעה) נדפסו בשש"ק ח"ב :

קא) הדין הוא הי' לו בנים בהיות נכרי ונתגייר קיים מצוה פורה, אבל אם הי' לו בנים כשהוא

הי' אומר, שכל הטוב יתודי יש לו התנגדות ופגזשטעלעכץ בדבר מה שאל"כ הי' כ"ף כל העולם, וגם הזריחה אשר יש כנגדה פגזשטעלע ודבר הסותר והזריחה הוא מאמץ וזרח או הוא חיזוק ביותר ושב"א האמונה בעומק, וכאשר הי' מכסה במלך סדום להגדיל הנס מאצ"ה וזה שהי' מאמץ איצ וטאמין הי' הזריחה ביותר וזה הוא מאמרם שהאמינו באברהם למפרע, וזה הוא בעצמו אותו ענין בלצני הדור שמאבימלך נתעברה שרה, ושמעתי מסוי הקדוש פ"א, שכל הטוב יהודי תפס אפגזשטעלע, והפגזשטעלע מה' הרדי הק' זי"ע הי' למדן, ומכסה דהרבי מלובלין הי' מסיח ברות הקודש :

צה) כל שבת הוא עולם חדש ונצרך לפעול עכ"פ שיהי מקושר :

צו) צריך כל אחד לשמור מחשבה ומעשה ודיבור אצל הלאווין ומעשין אשר תלוי בכל אחת ואחת, והנם שכל אבר ואבר פרמ"ת אבריו שבאדם המה מזכירים וכל יום ויום הוא מזכיר כמו שאיתא כל האבר אומר עשה בי מעשה, וכל יום אומר אל תעשה, מימ מי זוכה בכך לשמוע, ולכן לפחות צריך לראות שיהי רגיל בלימוד, העשות והלאווין שיהי יודע ופורגל בהם ולימוד בלא הפירושים והפי' ממילא יהי' כל אחד יודע וישיג לפום שיעוריו דילני :

צו) צריך לידע מזה שבאם שירע וישיג והוא נתמלא מזה סמימן שאין לו כלל שהא מי שיש לו מנה רוצה מאמים, ולכן הוא סימן שאין לו כלל וכלל :

צח) איתא במדרש, שאצ"ה מל איצ בן צ"ט שנה ולא מקודם שפעל בזה שיוכל הגר לגייר איצ בן צ"ט שנים, שבלא זה לא

שיח שרפי קודש

שכל אחד רוצה בשל חבירו וזה נקרא צירוב:

קדו העולם הי דוחפין איצ לשמוע, והי' אומר מה מזה שדוחפין בגופן, ועיקר דחיפה להיות הטוב יהודי בלב, חסידות מפרשיסחא הי' שלא לעשות באברים חיצונים אפי' רשימה אינה עושה רק העיקר לעשות מבפנים ולהמשיך חיות פנימי במעשה וכאשר יעשה מבפנים ממילא יכוף את אברים החיצונים:

קה) האסיפה הוא דבר יקר שיכולים לפעול רצונם רק שהעיקר רצון יהי' בקשת העבודה לשם שמים, וממילא יפעול הספל שלא יהי' להם מניעת העבודה אבל לא להיות זה העיקר הרצון, זה רוצה בגים, זה רוצה ממון, זה רוצה כח:

ובשם הה"ק הנ"ל שאמר

קו) במדרש, ר' עקיבא ביקש לעוררן, אמר מה ראתה אסתר שתמלוק על קכ"ז מדינות שהיתה בת בטה של שרה שחיתה קכ"ז שנים, המדרש הזה באמת מעורר ואמר בשם הה"ק מפרשיסחא זי"ע נאמר הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני רעות רבות וכו' ואנכי הסתר אסתיר, שקשה הא כשמודה שמוצא הרעות פחמת שאין אלקי בקרבו זה הוא בתשובה, אך שחלילה לומר לישראל שנתתק האלקות מקרבו ובאמת הסילוק הוא רק הסתרת פנים:

קז) וישמן ישורון ויבעט, הי' שואל הא שם ישורון הוא שם המשובה וגבוה יותר משם של ישראל, ולמה נכתב זה השם אצל החסידון, והי' מתרץ שכאשר אפילו ישראל הוא במדרגה היותר גדולה, רק שהגיעו לו מזה הרגשה והתפארות נאבד מכל, ויבעט, והמליץ את הה"ק ר"ר משה לייב מטאסוב בשם הה"ק מפרשיסחא

זי"ע

עבד אפי' נשחחררו הוא והם הי' לא קיים מצות פו"ר, דנכרי יש לו יחוס, אבל עבד אין לו יחוס דדומה לחמור, ודבר תימה הוא למה יגרע בזה שמגיד איצ בשחייב במצות כאשר, להוציא איצ וזרעו מן היחוס, בשלמא כנען ובני כנען כבר קללתו של אותו האיש בידו, אבל מבני יפת שלא נתקלל למה יגרע בזה שהוא מוסר עצמו לעבד לישראל, לקלקל היחוס שלו, וגראה, שכאשר יקח עליו את העול עבדות מישראל לבטל את שלו לגמרי שלא יהי' משלו כלל וכלל וכל שובתו ושלמותו יש לו רק מעבדות, ומה בא הטובה אשר יבטל את שלו וציז נאמר במדרש עבד משכיל מושל בבן מביש, עבד משכיל זה אליעזר:

קכ) ובשם הה"ק הנ"ל שאמר מהדחיפה והדחיקה שדוחקים ודוחפים

איצ והעיקר חסר היינו לשם שמים זה רוצה שמחה, זה רוצה פרנסה, והא נאמר עבדו את ה' בשמחה, והתורה כופל ומכפל כי לי בניי עבדים עבדי הם: והי' אומר, שזה דבר יקר חידשו הצדיקים ליסע מביתו להצדיקים רק שנצרך עכ"פ ליסע מביתו, והמה עושים גם נסיעתם בהרגל ונוסעים עם ביתם כמו שהם, וכמו שאמר הה"ק מפרשיסחא זצלה"ה זי"ע נאמר כל מעשיך יהי' לשם שמים מה הריבוי מכלי היינו שלשם שמים יהי' לשם שמים:

קג) כל אחד ואחד ישמור מקומו מלמד ישמור אומנותו מלאכת ד' ולהיות לו עין טובה להילדים, וסוחר לעסוק במו"מ באמונה ולשמור הלאווין במו"מ, אונאה ושקר וכדומה ובן תורה מדברי תורה שנאמר תורת ד' תמימה, ובחזאי כל אחד שלימתו מבחינתו רק שנצרכו להיות נכונים ונשפלים תחת בן תורה, ולא כמו שהוא

אחרת, ובשורה אחת מכתבי הרי"א ז"ל נכלל כמה מאמרים ממהר"ל ז"ל:

לפ' תולדות

ק"א ויעקבני, אין עצה אחרת אלא ברמאות וכן איתא בזוה"ק, ובזוה"ק איתא אופן הרמאות ביופי, ואמר שעצם של תחי' נקרא רמאה שמרמה שנדמה שאוכל בשוה עם כל האברים והוא פרמה שאינה נהגה כלל, והי' אומר בשם הזוה"ק למה הוצרך דוקא ברמאות משום שעומד ואינו מניח רק באם שהוא מרמה אותו בשלו הוא נמלך אחר זה ואז יכול לדחות אותו, והשביח שהוא סברה טובה:

ק"ב יעקב ועשיו שחלקו איצ בשני עולמות חלקו באמת לחלושין שהעוה"ז הוא שלו ולא יכול להנות מצוה"ז רק במה שנצטרך לספל בעוה"ז והמה תאומים בהתחברות וכמה שידחה את עשיו כמו כן נגד זה נקרא יעקב רק באם שמגיע לשם ישראל לא נצרך בכל זה רק בודאי באם שהולך לגבולו הוא מחק את מוחו ותוקע כף שמשבר יד ורגל, והי' אומר זה יכתוב ידו לה', וזה יאמר וגו' וזה יקרא בשם יעקב ובשם ישראל יכונה, המה ארבעה כתות כולם טובים, והי' אומר, זה יכתוב, כדאיתא בגמ' על בעלי תשובה שלא די באמירה רק בכתיבה, מה זה שחושבין ונתפעלים מזה שדוחין מלשבות ורע, מגיע להם שכר, הא לזה הוא נברא, והי' אומר עיו משל מקאדיקס קארנע שהוא הכל מלא עונשין באם שיעבור, ולא נכתב שום שכר באם שלא יעבור, והי' מסיים מה מגיע מכל זה מאחר שאינם רוצים לשמוע, לא בלבד מה שהתורה הוא מסביר ומשמיעה, אלא שהשט"ה ימים משמיצים כל יום בבחינתו כמו שאנתא שהיום אומר עשה

זי"ע שהי' אומר עליו ששרף בזה העולם הי' רואה את ההי"ק הר"ר משה לייב וצללה"ה הנ"ל והוא ז"ל הי' אומר שהדרך מזה העולם הוא כחודה של סכין אשר מצד זה שאלו ומצד זה שאלו ודרך חיים באמצע:

ק"ח ת"ח צריכין התנדבות וטוב עין ליתן בעם ונאמר לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו ד', שת"ח המתוקנים בעם בהתנדבות וטוב עין לאמור בעם ברכו ד', ואותו ת"ח קראו הכתוב, לביי:

ק"ט הסנהדרין שהי' פנינים בצ' לשון הי' מכירים פתורה ולא מדבר אחר והי' אומר יציב גבולות עמים למספר בני' ע' אומות אשר עובדים לבשל את ישראל כל אחד בשלו, כגבול וכחופה לפסיק ומחמת זה יכול להכיר בצ' לשון:

ק"י אומר בשם המהר"ל מפראג וצללה"ה על בקע משקליו ושני צמידים עשרה זהב משקלם שפרצו לשקלי ישראל ולב' לוחות הברית ולעשרת הדברות, מאיזה טעם הי' פרצו על זה דוקא, משום שלאחר שראה אליעזר הגפיליות הפדים מרבקה שהיא צמוד החסד הי' מחבר לה הבי עמודים אחרים היינו תורה ועבודה שהלוחות ועשרת הדברות הוא תורה ושקלים הוא קרבנות, והי' משבח את הדברים הנ"ל, והי' אומר שבספרים של המהר"ל וצללה"ה נמצא דברים יקרים במפורים במסגרות, והי' אומר שהה"ק מפרשיסחא זי"ע הי' על הקבר ממהר"ל ז"ל והי' אומר לו שידע שהוא הי' מפרסם את דבריו, ואדומרי הי' מסיים שבאמת מקודם לא הי' העולם מרגישים טעם בדבריו, והה"ק מפרשיסחא זי"ע בלמדו ספרי מהר"ל ז"ל הי' נותן טעם בדבריו ולאחר כל זה הי' משבח יותר דברי תרי"ח חיסאל ז"ל וזי"ע שהמה בבחינה

שיח שרפי קודש

שקלקל את המקום הרחוב, וצריך לעשות מקום אחר:

קטו) ה' אומר המדרש, לעשרה שחי' יושבין בבית האסורים, והי' אחד חותר במחתרת וברחו תעשה ואחד ה' נשאר והי' מענשין האחד הנשאר יותר ויותר מקודם, והי' אומרי ע"ז, שזה שלא ברח גרע עוד יותר מגוף העבירה, העבירה יבוא לו במקרה, וזה אשר יש לו מקום לברוח ואינו בורח בזה הוא מראה שמפלק את היראה והמלכות שמים בפריקות עול וזהו גרע עוד יותר. והי' משבח את האותיות שהמלאכים תשוקתם ללמוד האותיות ויצורתם:

קסז) הבארות אשר חפרו בימי אברהם סתמו הפלשתים, איתא בזה"ק שהיום הוא הבארות במצות ציצית ותפילין ופשוט, רק שצריך לייגע א"ע להבין בלשון הזה"ק והי' אומר שהפלשתים מסתמים את זה וממלאים עפר והי' אומר, שאין לנו מקום ליגע בהעבודה רק מהאבות בבארות שלהם, והי' אומר, הא אומרים בכל יום אבל אנחנו עמך בני בריהך, בני אברהם אוהבך בני יצחק שנעקד על גב המזבח בני יעקב בכורך, שנכתוב בכאן כל אחד מהאבות עם מדה שלו, ואין לא יהי' בושה לאמר זאת ולא יגע במעשיהם, העיקר הרצון והמבוקש הוצרך כבוד שמים ולא לחשוב בעצמו, ומאי שהוצרך מזה העולם יהי' כבוד שמים ומזה הוא סברא אשר מחויב לסמוך גאולה לתפלה שלא יהי' התפלה בגשמיות:

לפ' ויצא

קיו) יעקב תיקן, תפלת ערבית להיות נעזר מתוך החושך וזה הי' פועל יעקב אבינו לדורות, באם שיהי' אדם מישראל יודע כמה מעשיו

עשה בי מצוה ואל תעשה בי עבירה, ובוזה"ק איתא שכל הרמזה איבריו משמיעים כל אבר בסני עצמו מזכיר אותו שיעשה בו את שלו, ובאם שאינם רוצים הכל לא מהני:

קיג) וירח את ריח כנדין, איתא במדרש בריח בוגדיו, שלהיות טוב גם באומות העולם נמצא חסידי אלה"ע, וגם באם שיהי' מברך לעשיו, הי' הוא המבורך, רק זה הכה שיש אפילו בבוגדיו למסור נפשו ליתן לקרוע את עצמו, וכמו שאיתא בגמ' על רשעים אשר מסרו נפשם בקדושת ה' וקרעו א"ע, הריח הזה הי' מריח את יצחק וזה הוא הכה של יעקב וזהו ראוי שיטיב את יצחק, וזה שאמר ראה ריח בני כריח השדה, ומפ' רשיי ז"ל ע"ד קבלה חקל תפוחין, וזהו כמו שאיתא בגמ' מה התפוח הזה מריו קודם לעליו כמו כן קדמו נעשה לנשמצ וזהו הכה אשר יש לישראל למסור נפשם בנעשה בלא נשמצ, וזהו מריח אשר היטב מלפניו:

קיד) ויעתר יצחק חתר חתירתא, והוא כמו גג במחתרת, שהוצרך לנגוב א"ע שאין לו מקום הרחוב והתחת שיוכל לילך בשוה ובקומה זקומה רק שהוצרך לכוף א"ע תחת ולחפור ולפנות את העפר הוא הצוה"ז, וכמה שיפנה את העפר כמו כן כנגד זה צושה מקום, וכמו כן שזה חותר מבחין כנגד זה חותר מבפנים כנגדו, ועל זה נאמר ויעתר לו ה', ולכן נברא צוה"ז בה', וכמו שאיתא במנחות (כ"ט) שצוה"ז נברא בה' מפני שדומה לאכסדרה שכל מי שרוצה לצאת יצא, ומאי טעמא תלי' כרעי' דאי הדר בתשובה מצלי' ליי' ולציילי בהך, בהך לא מסתייע מילתא, והוא לאחר שנפל במקום הרחוב אין לו מקום רק במקום הצר כהפניה שהוא אצל הדלת משום

כה כ

שיח שרפי קודש

קכא) קסונתי מכל החסדים וככל האמת ועתה הייתי לשני מחנות, מאי הפלגה שהי' בי מחנות הא אם שלא חלקן הי' לו מחנה אחת וגם שלא מרצוני פשה רק מהכרח, והי' אומר בשם הוזה"ק שהקשה שלאחר שהי' לו מחנות מלאכים למה נתיירא, והי' אומר הפשוט מלשון הוזה"ק עמוק שמחרץ שיעקב אבינו לא הי' רוצה בסיוע ונס רק שהתפלל שיהי' נעזר כמו שהוא ויעקב אבינו ע"ה פועל בזה לדורות שישמאל יוכל להיות נעזר כמו שהוא מתוך החשכות:

קכב) על קושיות הרמב"ם וז"ל שבני יעקב הרגו את שכם וכי רוצחין הי', והי' מתוך שצ"ל שלאחר שהדין שגוי ששבת חייב מיתה משום ששבת אות הוא ביני ובינכם וגוי שנשתמש באות חייב מיתה, ועל מילה שנאמר ג"כ, והי' לאות ברית ביני ובינכם הי' חייבין ג"כ מיתה שבני יעקב הי' אומרים אך בזאת וגו' אם תהי' כמונו להמול לכם כל זכר, היינו להמול לשם גירות שיהי' כמוכם לישראל, אבל בני שכם שהי' מולים אי"ע לתאות חתנות ולהיות נשארים בגיותם הי' מחוייבין מיתה שמשתמשים באות:

קכג) בשם האריז"ל יעקב שכח פכים קסנים וחזר עליהם, שנצרך לידע שכל דבר שנתנו לו מן השמים יש לו שייכות לזה, ונצרך להיות נזהר שלא יקלקל ויאבד אותו הדבר, והי' מסיים אדמו"ר זצלה"ה, ומכש"כ שנצרך להיות נזהר בטעלות הדבוקים באדם שלא יקלקל ויאבד:

קכד) ויהי' בית יעקב אש כאשר יאסוף ויקבל כל האש שיש בו להעבודה ואז נקרא בית יעקב, והי' אומר חתן אמת ליעקב כמה שנקרא יעקב כן נותנין לו האמת, והי' אומר בשם היהודי הקדוש וי"ע חוהמו של

הפכ"ה

מניצ לא הי' מבטל כלום שהוא מרבה שפע ושמחה בהעולמות הגבוהים כמו שנאמר והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, כמו שנאמר במדרש פוחזים בו ורוקדים בו:

קכה) נידר יעקב נדר, יעקב פתח בנדר תחילה, ענין נדר חידש שיוכל לקשור אי"ע בעת הבהירות שגם שלאחיו יסלק ממנו הבהירות יהי' מקושר בו, וזה פתח יעקב אבינו לדורות:

ל"ב וישלח

קיש) לא רצה שיהי' כולם הולכין לחדרו לשמוע ממנו, והי' אומר בזה"ל שלא לגאות חלילה אני עושה שכל ישראל חשוב אצלי למאד ותאמינו לי שאני איני שוה כפות רגליו מישראל, רק שיש דברים שאינם לפני כל אחד ואחד, ויש סוחרים אשר כל שבוע המה פורדים, ושבת שהוא זמן לישוב הדעת ששבת משכח הדאגות והוא ניתן בעונג ובמנוחה, ושבת גופא מביא ישוב הדעת מפני שהוא יום מנוחה ויש דברים אשר יוכל לבלבלם, ובזה אין אני רוצה:

קכ) איתא במדרש, ויתן אל משה ככלותו, ככלתו כחייב שהי' נותנין לו כפי תשוקתם וזה שאומרים לקראת כלם שמקום ישראל שבת, ושבת וישראל הוא המכוון מכל הברואים, וכאשר בא המכוון ומסיר הכל ומפיל, ושבת נקרא ג"כ כלה, וכן איתא במדרש ויכל אלקים ביום השביעי, והי' אומר בשם הר"ח ויטאל זי"ע הסבא מפלוגתא דב"ש וב"ה ה"א, שב"ש שהי' אומר מחד בשבתא לשבתא שהי' כל כונתו לשבת, וב"ה שהי' כל מעשיו לשם שמים מזה נתהוה קדושת שבת ממילא:

שיח שרפי קודש

להיות באופן אחר רק שזה לא יוכל להיות לזה שלא עומד מבחן כלל וכלל, וזה שהוא רוצה לנחל ארץ מקודם לא יוכל, ומה אם ליושבי בית המדרש כאשר בא לחזק יזיק לו דבר מה מרע יותר ממה שהיוק לאדם אשר הי' מחזיק אותו לגרוע...

קכז) גץ אחד משלך וגץ אחד מבניו יוצא והוא שורפן. האדם הישראלי נצרך להכניס בעצמו שתי גיציות גיצוק של יוסף שדוחה הרע, וגיצוק של יעקב שהוא גיצוק הישראלי:

קכח) בשעה שהצדיקים יושבין בשלוח ומבקשים לישוב בשלוח בעוה"ז חשטן בא ומקטרג אמר לא דיין שחם מחוקן לצוה"ב אלא שרוצים לישוב בשלוח בעוה"ז, הי' אומר יצחק אבינו לא הי' בזה העולם שהוא צולה תמימה, ויעקב אביה ביקש לישוב בשלוח היינו שרצה לישוב בארץ מגורי אביו כמו שנאמר באמת וישוב יעקב בארץ מגורי אביו ומבקש לישוב בו, אבל באמת הטוב יהודי נצרך להיות בזה העולם וזה לא די שמתוקן לצוה"ב, שנצרכין לתקן צוה"ב:

קכט) בשם הרבי ר' בער זצלה"ה קכט) זי"ע, שהי' אומר על החק ר' פנחס מקארץ זי"ע שהי' לנוג ברחבות והי' נראה כמו גאות החכרים, משל למלך שהי' הולך למלחמה והי' לו מצפין את עשרו אשר בביתו, והי' לו בתוך עשרו דבר יקר אשר לא הי' מקום להצפינו שהי' מתירא מפני יוקרא של הדבר ורצה להצפין במקום טוב ביותר והי' ממציא לו עצה להצפין בתוך הר של זבל ואשפה אשר בשם לא יבוקש לשום אדם והי' אומר הרבי ר' בער זצלה"ה זי"ע על הר"פ הנ"ל שיש לו דברים יקרים כזה אשר לא יוכל להצפין אותו אלא באשפות שבחצות וזה גאות:

השיב

הקב"ה הוא אמת שהוא חותם כזה אשר לא יוכל לזייף משום שאם יזייף לא יהי' אמת:

לפרשת וישב

קכ) בשם היהודי הק' זצלה"ה זי"ע, משמים השמעת דין

ארץ יראה ושקטה, שהדינים הוא רק ליראה מפניו שנאמר והאלקים עשה שיראו מלפניו ולאחר שירא נחבטל הדין ושקטה וזהו מפתח הדינים בשורשן שהדין הוא רק לצורך החסד, וזהו שאדם נחירא הוא ממתיק הדבר, היינו וישוב יעקב בארץ מגורי אביו היא פתח יצחק:

קכו) המדרש וישוב יעקב כתיב בוצקין יצילך גוי' תני פנוסו וכינוס בניו הצילו מיד עשיו ואת כלם ישא רוח יקח הבל זה עשיו ואלופיו והחוסה בו ינחל ארץ זה יעקב, הי' אומר בשם האדומ"ר מקאצק זצלה"ה זי"ע, פל זה המדרש בלשוננו, דער צי זאמענעם זה כינוסו וכינוס בניו הצילו מיד עשיו, ואת כלם ישא רוח יקח הבל זה עשיו ואלופיו, המה הצ' אומות הצומדים לבטל את ישראל כל אחד ברע שלו ישמעאל בלא תרצה, ועשיו בלא תנאף וכמו שנאמר יציב גבולות עמים למספר בניי, וזה ואת כלם ישא רוח יקח הבל ולאחר שנדחה ונחבטל כל הרע לא נצרך לזה אלא והחוסה בו ינחל ארץ, היינו ארץ ישראל הוא לנחלה מה שהוא איי, והי' אומר יש ארץ נוד, וארץ טוב, וארץ ישראל, היינו מי שהוא גע ונר ארצו הוא ארץ נוד, וכן ע"ד זה יש ארץ טוב, ומדריגה יותר ע"ד זה הוא ארץ ישראל ויעקב אבינו הי' כולל כל ישראל הי' הקב"ה מקפלו כל ארץ ישראל תחתיו, ולא הי' יכול

שיח שרפי קודש

כו 5

לחנוכה

קל) הטובי ישראל הקדמונים היו אופרים בתילות ושמנים שאין מדליקים בהן בשבת מדליקין בהן בחנוכה, היינו הנפשות אשר שבת לא יוכל לעורר אותן, חנוכה יוכל לעורר אותם, וה' אומר שגם אותן אשר המה ביד לבם שאין להם מקום לעורר יוכלו להיות נצור בחנוכה משום שאז המה ה' שוכבין בלא יוכלו ליגע ובלא צור והקביה מסר טמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד צופקי חוררת רק שיח' רצון לזה עכ"פ:

קלא) ארבע מלכיות כל אחד כנגד אות מהשם הקדוש, וי"ג השתחויות נתקנו כנגד י"ג פרצות שפרצו היונים בהיכל היינו שנתגברה כח הקליפה לצשות י"ג פרצות אפי' כנגד שבת לוי המקודש, ויון הוא ירך דנחשתא וכל שאינו כורע במודים נעשה שדרתו נחש, ולכן נתקנה י"ג השתחוואות:

לשבת חנוכה

קלב) בשם ה"ק הר"ב מפרשישחא וצלה"ה זי"ע יפתח בדורי' כשמואל בדורו, שהפחת בדורו יש לו הכח והתוקף כשמואל בדורו, ואף עתה יש כח לפעול והגם שהמה בקטנות המוחין כמא, והישועה והגאולה יהי' מדורות הללו ומי הוא שפ'תח מסכימין לו מן השמים להכל, לכל הנצרך אף להשמאל להמשיך העושר והפרנסה בריחוק שהמה תמכין דאורייתא וגם אפילו בהימין מסכימין לו מן השמים ואף שהוא מיקל, וה' אומר עין המדרש תנחומא פ' נשא, ילמדינו רבינו נר חנוכה שהותר בה שמן ביום הראשון מדליק בה בשני וכו' אבל

הותר ביום השמיני עושה לו מרורה בפני עצמו למה כיון שהוקצה למצות אסור להשתמש בה, לא יאמר אדם איני מקיים מצות וקינים הואיל ואינו מן התורה אמר להם הקב"ה בני און אתם רשאים לומר כך שנאמר וצוית ע"פ התורה אשר יורוך למה שאף על דבריהם אני מסכים שנאמר ותגזור אומר ויקם לך, תדע לך שהרי יעקב בשעה שברך מנשה ואפרים מה כתיב שם וישם אפרים לפני מנשה וגו' וקיים הקב"ה גזרותיו בקרבנות הנשיאים שהקריב אפרים תחילה וגו', וה' שואל מהו לא יאמר אדם איני מקיים מצות וקינים וכי הוי אמינא יש, הא הוא ממושעי ישראל שאינו שומע דברי חכמים, אלא שהקב"ה מסכים עמם ולכל ח"ח בדורו לקבל העבודה כרצונו וזה שיוסף הצדיק רוצה כמו שצדיק רוצה שיח' מנשה מוקדם היינו לשכות מזה העולם אשר על זה נקרא מנשה שנשני כל עמלי ואח"כ יהי' נושא פירות כמו אפרים, אבל יעקב אבינו שהוא כלל ישראל רואה שזה קשה ואי אפשר והקדים אפרים למנשה שיהי' נושא פירות בארץ עניו ואח"כ יבוא מזה למנשה לשכות מזה העולם והסכים הקב"ה על ידו שהקדים בקרבנות אפרים לפני מנשה, והמדרש מקדים להלכתא מאתקצאי למצותו במותר השגן היינו שאל תאמר שמחויב לשמוע דברי סופרים מחמת סיג וגדר, אבל לאחר שסבר וגמר המצוה, לעשות על המותר קודש, שתאמר שאתקצאי, לא, מחדש המדרש שחביבין דברי וקינים כמו מצוה מן התורה....

נא"ה ציין בס' החינוך על המצוה ועשה ע"פ הדבר אשר יגידו לך כו' הן שגוזרים מחמת סיג וגדר והן מדעתם מחויב לקיים דבריהם ומצוה זו נוהגת בכל מקום ובכל זמן עיי"ש היום טוב

שיח שרפי קודש

בחנוכה ר"ח טבת

ק"ל) היר"ט של חול כמו חנוכה ופורים
המה מחזקים, ומחמת זה
נוסא שהמה יר"ט של חול, ד"ח טבת
איתא בשם מהר"ל מפראג וצללה"ה
זי"ע ששמו טבת שהימים המה מתחילין
בו להתרבות על הלילות, ואמר צ"ז
אדמור"ר וצללה"ה זי"ע שהארת הנס
מאיר את אור השבע שהאור "פארי-
שטעלט גאך" ולכן נחמת שאיתא
שבט"ו באב הוי היר"ט שתשש כחו של
חמה, בא האור הנס בתחילת חודש
שמתשש כחו של חמה בזה ההארה
שמאיר את האור הטבע והבן :

ק"ל) נכרין לבין בטרות בד" וגי' ס"ח
מנכון עד סמוך וסמוך
בכלל, המה אותיות, חנוכה"ב' תיבות
היינו אות נ' מנ"כ"ן ואות ס' מס"מוך
הוא, נס"י היינו שנס מתנוכה הוא בא
מזה שחי' בטוחים בד" והי' זוכין
לראות בצריו :

לפ' ויגש

ק"ל) בשם הרמב"ן ז"ל שבזה שקוראים
ונאספים בשבת ויו"ט לקדש
היום בתפלה, וגם באמירת, גיט שבת
זה נקרא מקרא קודש, וכן הוא נאמר
בויקהל, ונספך שבת למלאכת המשכן
שכל ימי השבוע כל אחד הוא עוסק
במלאכה אחרת ושבת הכל פוגנים אל
המכוון, היינו שבמשכן הי' ל"ט מלאכות
וכל אחד הי' עוסק במלאכה אחרת,
אבל מכל המלאכת המשכן היתה נעשה
מכון אחד, זה הוא המשכן כן נצרך
שיהי' כל מעשיו לשיש ושיתוהו
מימיו קדושת שבת, והכל יהי' פוגנים
אל המכוון אחד שהוא שבת :

ק"ל) (בגמרא) הי' אימרים, בואו ונצא
לקראת כלה, כל אחד
נצרך לתבוע חבירו להיות כהוגן וכראוי

כי מאי גיט אם מצצמו או פחבירו,
שאם הי' כראוי הי' באמת כן :

ק"ל) המדרש רבה, ויגש אליו יהודה,
הנה ימים באים וגו'
ויגש חורש בקוצר, חורש זה יהודה,
בקוצר זה יוסף צ"ש, הוזה"ק אומר
ויגש אליו יהודה, זהו שמיתת נשלה
לתפלה, דבר נא עבדך באזני אדוני,
זה אד' שפתי תפתח, ואל יחר אפך
בעבדך, זהו הי' לרצון אמרי פי, והי'
אומר, יהודה יש בו שם הקדוש, וד'
היינו שהוא דלת ואין לו יותר רק
מה' ביה וכל מה שיש לו אין לו
כלל רק לה' ביה, ולפענ כבוד הי'.
ויוסף יש בו ה' שהוא עליון, וכמו
שנאמר השמים שמים לך, והארץ נתן
לב"א, ונאמר מחורף צל לא יחרוש,
שואל בקציר ואין, ועצל בחורף
שהאדמה קשה והשלג והקור ממנעים,
ובחמת זה מתעצל מלחרוש, ואח"כ
כשהוא רואה בקציר ופתוה ואין, כן
הוא העבדות הכורא ית' בעת שהוא
שוכב ויש לו מניעות שהוא בזה
העולם בטרם וכדומה ואינו עובד
לעשות הכל כמו שהוא לשם ה' ביה
לשמור הלאוין והעשין, ואח"כ שהוא
רואה שזורח בתורה ובתפלה ומשתוקק
ולא יכול לפעול מחמת שלא חרש ולא
עשה עצמו כלי ולקבל בעצמו הזריעה,
שנראה, לזה שלא חרש שלא עשה
כלום, רק משתעצל, אבל באמת חרש
מכל, ולא יכול לפעול בו כלום, כמו
שנאמר על שדי איש צל עברתי
ובאמת עלה כלו קמשונים באין יוצא
ואין בא, אבל יהודה נקרא חורש ומחוקק
ונאמר כרע שכב כארי, כמו שבאמת
במעשה דתמר שהי' המשפט לפני יצחק
אבינו, ושם ועבר, ויהודה הי' מוחזק
לסובי ישראל, לגדול שבשבטים, ולא
הי' בו שום שמך דבר חטא ודופי כי
מד' היתה זאת, וכמו שאתא שבא
מלאך הממונה על התורה, ויהודה עמד

בנטיין

כז

שיח שרפי חודש

קט) וירא אליו ויפול על צואריו, אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף, ואמרו רבותינו שהי' קורא ק"ש, ומני' שקרא ק"ש דילמא הוא הי' צומד בתפלה, גם למה לא קרא יוסף את שם באם שהי' אז זמן ק"ש, והי' אומר אני אמרתי הי' כן, וכן אומר המהר"ל דל בגור ארי' שיעקב אבינו אחר גודל צצרו ונצנועים ליוסף שהי' סובר שיוסף אינו חי וכאשר ראה בכבודו את יוסף ובצדקתו הגדולה או נתעורר בו גודל אהבה ועונג ומאווה אהבה ועונג קיבל עליו עול מלכות שמים, והמצוה ואהבת את ד"א שזהו ק"ש, וזהו שהי' קורא את שם שכן דרכן של צדיקים שלא להשהות בשום אהבה כלל וכלל רק להעלה כל אהבת להקביה שאהבה נצרך להיות בכל לבבך שלא יהי' אוהב לשום דבר, ואף שמוכרח ואי אפשר שלא לאהוב, אבל כאשר אהבת הקביה הוא העיקר ושאר אהבות משתמש רק לטפל לאהבת הקביה, נקרא בכל לבבך, ועל אהבה הקפידה התורה שלא יהי' שום אהבה כלל [וזלתי] כמו שנאמר בכל לבבך על אהבה, מאי שלא מצינו ביראה בכל לבבך:

פ' ויחי

קטא) הצדיקים הי' אומרים שפרשיות הללו יוכל לתקן, ובודאי כאשר הצדיקים אומרים כן הוא:

בנסיון ולא כוש למדות מעשה כזה, אשר ידע שיהי' מרוחק ונדחה מזה לגמרי, ומים עמד בזה לאבד ב' עולמות להנצל פאיסור, ובאמת כאשר עמד יהודה בנסיון חכף יצא בת קול אמני הי' הדברים, משום יראת הטא, להציל נפשות, שזה הוא העיקר ששום איסור יהי' אצלו כעומה, וזהו מגש חורש בקוצר, שמן השמים מסכים לזה להכל, וכמו שנאמר ולא יכול יוסף להתאפק, ויש גדולים אשר המה גדולים כאשר הם גדולים כמו שנאמר אצל שאל משכמו ולמעלה גבוה מכל העם, היינו שמשכמו למעלה הי' באמת גבוה מכל העם, אבל כאשר בא לירידה לא הי' בו קיום, אבל לא כן יהודה אשר כרע שכן כפרי, שהוא כארי ואף ששכב בעופק, וזהו חביב אשר צ"ו נאמר יהודה אתה יודיך אחיך שמשבחים אותו בזה:

קלח) הי' אומר, "העולם" עד מתי יהי' נטבעים בהסיט, באמת אמרו הטובי ישראל שהמציל את הטובע נצרך להזהר להציל אוהו בשערות כדי שלא יהי' ממשיך אותו הנטבע אחריו, ובאמת הוא מסוכן, אבל אני איני עושה אצלי כל כך לחוש לזה, אבל מימ צריך עכ"ם הנטבע לחוס על הממשיך:

קלט) בשם הה"ק מפרשיסחא וצללהי זי"ע לעולם יכנוס אדם שני פתחים, היינו פתח אחד שיצא מזה העולם, ופתח השני לצילי ולהתדבק בעוה"ב, והמה דברים עמוקים:

לקוטי מהגה"ק בעל חי' הרי"ם זי"ע מגור מעיני שבת

ומגרש אותו, והעיקר להעבודה לשמ"ל מקודם דברים שמבחוץ שנאמר (משל' כ"ד) הכן בחוץ מלאכתך ועתה בשדה וגו' ואחר ובנית ביתך, והי' אומר

שכל

קעב) שבת הוא מעין עוה"ב ולא יוכלו לבוא לעוה"ב עד שיצאו מקודם מעוה"ז ולא יוכל לכונוס לשבת מעובת, ושבת עוד דוחה ומשלח

שיח שרפי קודש

מה שכתוב אלא שסובר שזה הסוב
נכתב עליו ולהיפוך על חבירו:

קמז) אמר מפני מה כתב אשר עשה
לך עמלק לשון יחיד, הליך
לכם, ואמר כך דהנה עמלק לא יכול
לנצח אלא זה שהי' בפני עצמו, ואז
הענין פולטו ובא לידי עמלק, אבל
הללו שהי' ביחד הם הי' בענין ולא
באו לידי עמלק:

קמז) אמר על הכתוב לא תשכח,
ומשמע שצריך לזכור תמיד
אבל מה נעשה שנשתכח ואמר כך הנה
באמת השכחה תולה באדם משום ששכחה
באה מצד גאות כדכתיב ורם לבבך
ושכחת נמצא ששכחה תולה באדם, וזה
אמר הפסוק מזה תמחה את זכר עמלק,
שהוא בגימטריא רם אז לא תשכח
בוודאי:

קמח) אמר מפני מה כתוב כאן מזה
תמחה משמע ממילא, ובמקום
אחר כתוב מזה תמחה, ואמר דבכאן
הוא בשבת אין צריך למחוק אלא
נמחק ממילא, אבל בחול צריך מעשה:

שקלים

קמט) אמר הענין מחצית השקל הי'
לשבר את הנפש משום
שקל' בנימי נפש, והענין בקע לגלגולת
הוא כך כמו שהארם ההולך על הסכין
ששחט בו וגמצא פגום, אז הדבר
בוקע את מוחו, כמו כן הוא אם יודע
בעצמו שפגם מה, אז צריך הדבר הזה
לבקוע את מוחו, וזה הדבר יכול להיות
אם הוא יודע בעצמו שהוא אינו כלום:

קנ) אמר על המשנה יפה שעה אחת
בתשובה ומעשים טובים
בעוה"ז, ואמר בשם כל הצדיקים דזה
השעה, הוא שלש סעודות, דאז הוא
יפה בתשובה, ותשובה נבראת קודם
כריאת העולם, אלא שמתערב עם הסוב
וצריך

שכל אחד יוכל לנסות את זה לדחות
את הפסולת אם לא שיעזור לו:

קמג) זכור הוא מה דקדושת שבת
עיל בבר נש, ושומר
הוא שישמור ולא יאבוד ולא יכנס
לרשות אחר מה שהשבת הכניס בו,
וזכור ושומר בדיבור אחד נאמרו היינו
שקדושת שבת דעיל בו נותן בו ג"כ
השמירה, והי' אומר, לדעת כי אני הי'
מקדשו, והי' שואל אלא מי, רק שהעיקר
שידע שהקדושה בא רק מה, ולא
שלו הוא כלל וכלל, וזהו יכירו בניך
וידעו כי אתה הוא מנהתם ומאתך הוא
מנוחתם:

קמד) שער החצר הנסימית הפונה
קדים וכו' יהי' סגור
ששת ימי המעשה, וביום השבת יפתח,
וביום החודש יפתח, והוא שביום השבת
וביום החודש נפתח השער מה שהוא
סגור בששת ימי בראשית, ונקרא חצר
ונקרא פנימיות, היינו שיוכלו לבוא
ולקרב כל הפנימיות, וכן כתיב והי'
מיני חודש בחרשו ומידי שבת בשבתו
יבואו כל בשר להשתחוות, היינו שיוכלו
לבטל את עצמו להקב"ה, ויוכלו
לראות משה על כל ששת ימי המעשה,
בפגרי האנשים הפושעים וכו' והגם
שהפסוק קאי על צעיד מים כל שבת
הוא מעין עוה"ב אשר יוכלו לבוא
לזה הנ"ל:

פ' קרח

קמה) אמר, הנה אדומ"ר וצל"ה
מפרשיסחא הקשה איך
הי' יכול לצעוק על משה מדוע תתנשא
מכל קהל ד' הא התורה מציד עליו
בעצמו, והאיש משה עניו מאוד מכל
האדם, אלא משום שהי' בעל גאה
ככל קהל ד' ואמר שזה הוא משה והוא
העניו, מכאן יכול ללמוד האין הגאווה
מסמא לאדם העינים שאין רואה כלום

כח נב

שיח שרפי קודש

המבול, והפלגה, דור המבול, תאור,
ודור הפלגה כבוד, וקין והבל קנאה:

קנו) הגיד, כמו שהזוה"ק מפ' במלת
בראשית ע' תרע"ן לאורייתא
הרי ממלת בראשית ממשיך פנים לכל
התורה, כיכ בשבת בראשית נפתח פנים
לכל התורה, וכיכ בשבת ראשית נפתח
פנים לכל אחד מישראל, וכיכ ממשיך
כל השנה:

קנו) נעשה אדם, פי' אחר כל הבריאה,
אמר הש"י לכל הבריאה
נעשה אדם, מאחר שכל הברואים המה
רק עבור האדם, והאדם הוא צורת
הבריאה, וזה בצלמנו, כמו שאמר הה"ק
מפרשיסחצא זי"ע בורא נפשות רבות
והסרונם עכ"מ שבראת, שברא הש"י
שהאדם יהי' צריך לכל הנבראים שעי"ז
יש חיות בכל הנפשות וזה להחיות בהם
גפש כל חי:

קנו) והגיד, כתיב וכל אשר יקרא
האדם הוא שמו, וצריך
להיות בהיפוך שנקרא אדם השמות
שלם, אולם מאחר שכל הברואים הוא
רק עבור האדם ואין להם שם אחר
רק מה שיקרא האדם הוא שמו, והגיד
הפי' במד' בשעה שברא אדה"ר באו
כל הברואים ואמרו בואו נשתחוה הפי'
מאחר שאדה"ר הוא צורת כל הברואים,
ע"כ בכריעתו להש"י הטה כל הברואים
להש"י, כי אדם בהסתייו לטוב נוטה
כל העולם לטוב וחזי' לביןך:

לפ' נח

קנט) הפשוט בדור הפלגה שרצו
לעזב שור וד'ש זכור
ימות עולם בהפרידו בני אדם יציב
גבולות עמים למב"י, והיינו שהקב"ה
הפריד הטוב מרע ויחיד חלקו ישראל
והצי' אומות הם נגד ישראל, תגד זה
עשה ע' וקנינים וצ' גפש שיש בישראל,

נח

וצריך לברר הטוב מהרע, שהוא האור
מהחושך, וזה בשלש סעודות שהוא
בחושך צריך לברר האור, ובאמת הוא
שהעולם הזה נברא ג"כ שמתחילה הי'
חושך ואח"כ אור:

קנא) אמר בשם הרב הקדוש מפרשיסחצא
וצללה"ה, דבשלש סעודות,
הוא ימי הסליחות, שאין אוכלין ואין
שותין והם ימי עלי':

קנב) אמר ענין שפסוק זה גותנים
יין בסעודה ג', משום
שסעודה ג' הוא כמו חטאת שלא הי'
מצינו אצ"כ הי' תשובה לשבר את
לבנו, ואם לא הי' שבורי לב הי' הלוים
מזמרים התעוררת כל כך עד שהי'
מקורר את לבו לשמים, ואם ראו שהי'
שבורי לב עד שנעשה מרה שהורה
לזה הי' הנסוך היין לשמחו:

קנג) אמר הגהה הבעש"ט ז"ל שאל
לאחד מפני מה אתה מהדר
בשלש סעודות על המנין, ואמר לו
מפני שאנו רואים בשעת יציאת נשמה
מחזירים על עשרה אנשים מפני שהוא
מסוגל, ואי"כ לאתר יציאת נשמה יתירה
צריכין לעשרה בני אדם:

לפ' בראשית

קנד) הגיד, הפי' על הפסוק אם תטיב
שאת, שהנפשות של קין
מלאים מדות רעות והמה ממקום גבוה
יותר, ועי' חרה לו למה לו להטות
הרעות, והשיבו הש"י אם תטיב ושובר
המדות הרעות, שאת. במעלה יותר משל
הבל, ואם לא ח"ו לפתח חטאת רובץ,
פי' כי הנשמות של קין המה מלאים
במדות רעות אין העונש שלהם על
המחשבה רק כאשר יצא לפעול, וזה
הפי' לפתח של חטאת עדיין רובץ:

קנז) בשם המגיד ז"ל כי בכל אדם
יש ענין, קין והבל, ודור

שיח שרפי קודש

קרוב למקום רבם הקדוש, אצפ"כ לא נסעו בנסיעה אחת, רק פבייתם נסעו ביחוד, בחזרתם ממקום מסחר והוא כנ"ל):

ל'פ' פנחס

קסג) אשר יציאם, ואשר יביאם, פי' כי הצדיק המנהיג האמת אשר באים אצלו אנשים להסתופף בצלו צריך להיות שיפעל שיוציאם בכח מהמדות רעות שלהם, ויביאם בהמדות טובות, והבן:

קסד) בראשית, פי' בזה"ק ירא בושת ירא שבת, ומה ענין בשים שמי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני, שנאמר למען תהי' יראתו על פניכם כי זהו הבושה, אולם באשר האדם חסא שוב אין לו בושת זו, ובשבת חוזר בושח זו לישראל, כי משה רבינו ע"ה מחזיר הכתרים לישראל שהקדימו נעשה לנשבע וחזרו עליו הבושה שקבלוהו בהר סיני, ולכך אמרו ע"ה אימת שבת עליו שאינו משקר ע"ש שבשבת מחזירין זו הבושה וזה ירא שבת בושח כנ"ל:

ל'פ' האזינו

קסה) וישמן ישרון ויבעט, הי' שואל הה"ק הרי"מ מגור ז"ע הא שם ישרון הוא שם המשובח וגבוה יותר משם ישראל ולמה נכתב זה השם אצל החסרון, והי' מתוך שכאשר אפילו ישראל הוא במדרגה היותר גדולה רק שהגיע לו מזה הרגשה והתפארות נאבד מכל, ויבעט, והה"ק מפרשיטחא ז"ע הפליג את הרב הקדוש הרבי ר' משה ל"ב מסאטוב ז"ע שהי' אומר עליו ששרף בזה העולם [לא] הי' דואה הרבי ר' משה ל"ב מסאטוב ז"ע ומה

וע' פנים לתורה ונע"י מאירים את ישראל וזה למספר בני ישראל מלשון ספיר):

קס) הן עם אחד ושפה אח' בזה"ק למד ק"ו לטוב שמתאספין יחד לחפש עצה לעבודת השי"ת כ"ש שלא יבצר מהם כו' ע"ש, ולשון ה"ש משמע שקאי על ישראל שנקראו עם אחד ושפה אח' לשון הקודש שמויחד לו ומבטיח ה' כי אם יתחברו ביחד, וזה החלם לעשות שזהו יהי' התחללם עשיתם שיהי' באגודה אחת ולא יבצר מהם כו' וכמ"ש כל כנס' שהיא לשי"ש סופה להתקיים, וזהו שכל אביך ויגדך כו' בהפרידו כו' כדי שנדע שהכל הי' עבור ישראל ללמוד ק"ו הזה:

ל'פ' לך

קסא) הפרד נא מעלי ויסע לזוט מקדם, ויפרדו, נראה בעל"ל מאמר חז"ל הוי זהיר בגחלתן כו', חיכך שאמר אצ"ה הפרד, נתפרד, ומיד ויסע לזוט כנ"ל:

ל'פ' ויצא

קסב) ברש"י ז"ל, כיון שהגיע לחרן יתב דעתו למהדר, ואמר אפשר שצברתי במקום שהתפללו אבותי כו', ולכאורה קשה מפני מה לא התעכב עצמו שם מיד, כשעבר דרך שם, אלא שיעקב אבינו ע"ה הי' הצדיק באמת, והי' צריך לילך דרך שם, ולא רצה שיהי' בנסיעה אחת להיות לו יחרון בנסיעה הקדושה הלזו, אלא עבר דרך שם ואח"כ נסע עוד נסיעה אחת בכונתו הקדושה למקום הקדוש, וסיים כי הוא לימוד לכל אדם: (א"ה, משום זה ראינו חסידים אשר נסעו לאיזה מקומות למסחר, אף שהי' מקום מסחר,

גדולה להבורא ביה, עד שמחמת דביקתן באור בהיר וזך נפסדו נשמותיהן מגופן כמו שנאמר ותצא אש מלפני ד', וכמו שנאמר בקרבנתם לפני ד' וימיתו, רק החטא שלהם הי' אשר לא צוה אותם לעבודה גדולה וזה הוא אשר הורו הלכה בפני רבן, וזה זרה אשר לא צוה, ומחמת שלא צוה ד' נחשב לאש זרה, ופנחס כאשר קנא על ברית דקדושה על האש זרה ועשה ג"כ אשר לא צוה להורה הלכה בפני רבו דהיתר ועשה ג"כ במסה"נ ובהחללהבות הגדולה עד אשר פרחו נשמתו מיני' וזהו דאיתא בבוה"ק דרוח נדב ואביהו איתעביד בו [בנשמת נדב ואביהו] היינו שמתקן בזה עבודה מנדב ואביהו דשוב עד למעלה ונחקן בזה החיגון מבית המקדש ונתבשמו הקרבנות לריח בריח קרבנות ישראל לדורי דורות לכן נכתבו כל הקרבנות מכל המוצעים בפ' פנחס!

לפ' ויקהל

קסח) והמלאכה היתה דים כר' והותר, במדרש פקודי, אמר לפני הקב"ה רבון העולמים עשינו מלאכת המשכן והותרנו מה נעשה בנותר אמר לך ועשה בהם משכן לעדות, והי' שואל הרב הקדוש הרי"מ מגור זי"ע, הא לא מצינו שנעשה דבר מה מהנותר מהמשכן, ושמתני מן הרי"ק מפרשיסכתא זי"ע שהי' אימר הבותר בשירי זמרה שיש שלאחר השירה והזמרה מאיר הפנימיות שבלב שנתמלא חשק ורצון לשורה ולשבח עוד לעולם בלי הפסק וזהו הבותר בשירי זמרה שהקב"ה בותר בהם שנשאר מהזמרה החשק והדביקות ובמשכן שהתנדבו למלאכת המשכן ומגודל החשק אשר רצו להתנדב עוד וכפ"ש

והוא ז"ל הי' אומר שהדרך מזה העולם כחודת של סכין אשר מצד זה שאלו, ומצד זה שאלו ודרך חיים באמצע: פ"ח צריכין התנדבות וטוב עין ליתן בעם, ונאמר לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו ד', שת"ח המחוקקין בעם וחוקקי בהתנדבות וטוב עין לאמור ברכו ד' ואותם ת"ח קראו אותם הכתוב, לבי' :

לפ' נשא

קסו) אמר הה"ק הנ"ל בשם הה"ק מפרשיסכתא זי"ע על המדרש יברכן ד' וישמרך עם הברכה שמירה מלך בוי"ד נותן מתנה יצא לדרך נפלו עליו לסטים ונטלו ממנו כל מה שנתן לו שמא יכול המלך לשמרו מן הלסטים משא"כ הקב"ה, לפיכך כ' וישמרך עם הברכה שמירה, והי' שואל הלא גם מלך בוי"ד יוכל ליתן שומרים לדרך, אך הפי' הוא שאצל בוי"ד לא נכלל בהברכה השמירה, משא"כ בהקב"ה שלעולם ד' דבור נצב בשמים ומאמר הברכה הוא נותן השמירה והקיום:

לפ' פינחס

קסז) הה"ק הנ"ל אמר שהה"ק מפרשיסכתא זי"ע הי' שמח בפרשה זו שיש בו כל המוספין מכל הקרבנות מכל המוצעים, והי' שואל טעם מפני מה נכתבו באמת כל הקרבנות כפי פינחס, והי' אומר טעם לזה טעם העבודה והקרבה שהקריבו נדב ואביהו אי"ע להקב"ה להתחנן הבית לריח בריח קרבנות ישראל לדורי דורות, שהעבודה שהקריבו אי"ע נדב ואביהו הי' למעלה עד אין סוף שתקנו את הכל, כמו שאתא (בר"י ז"ל) בכתבי האר"י ז"ל וסיבת מיתתן הי' צ"י השתוקקת רב בהחללהבות

שיח שרפי קודש

לפ' קדושים

קצ' בזה"ק איתא דכד מטאן חבריא לפרשתא דא הוי חראן, מפרשיסחא ה' אומר הרבי וייע, משל כשהרב לומד עם התלמידים השיעור מה שהוא למד בפני עצמו אז התלמוד שמת, וזה"ק אדמור"מגור' וייע ה' מסיים קדושים תהי' כי קדוש אני ד', והוא מחמת שישראל דבוקים ב"ד וכמו שנאמר ואחם הדבקים בד' וגו' יוכלו להיות קדושים ועיז בוודאי יש לשמוח :

לפ' תבא

קצא' הה"ק הנ"ל אמר בשם הה"ק מפרשיסחא וייע עה"פ ובאו עליך כל הברכות האלה, והשיגוך' שבכל יום יורד ברכות ושפע וכ"ט לכ"א מישראל, רק צריך להשיג את האדם בזו המדרגה שהי' עומד מקודם בעת שנגדו עליו הברכות וזה מ' והשיגוך' וכו' :
(עיין בשש"ק ח"א אות רל"ו) :

לפ' חקת

קצב' וירם משה את ידיו ויך את הסלע כו' הטעם שלא אמר לסלע, פשוט שירא מן יענשו על זה ישראל, שהי' להם ליקח ק"ו ובוטר השכל מהסלע והבן.

לפ' מקץ

קצג' ויכר יוסף את אחיו, והם לא הכירוהו, פי' רש"י ז"ל שיצא בלא חתימת וקן כו', הפי' שכשיצא צדיק קטן ה' ולא הי' אז כיכ ניכר להם שנחתם בברית קודש, ואחיו לא הי' יודעים שעתה נתחם

וכמ"ס והמלאכה היתה דים לכל לכל המלאכה כו' והותר ועל בצלאל שאמרו חז"ל יודע הי' בצלאל לצרף אותיות שגבראו בהם שמים וארץ שמלאכת המשכן הי' מעין בריאות שמים וארץ אשר הי' מסודר, ונאמר על בצלאל ולחשוב מחשבות שעשה ותיקן מכל המחשבה מכ"א מישראל מה שהוצרך לעשות להסדר, ושאל מה נעשה בנותר חיינו מה לעשות מהתנדבות זה אשר המה מתנדבים עוד בלי הפסק יותר ויותר, ואמר לו הקביה לך ועשה בהם משכן לעדות חיינו שזה עיקר המעשה משכן אשר עדות לישראל שהקב"ה שוכן בתוכם בלי הפסק :

לפ' בא

קסט' ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף, שמקשים מהיכן הי' המשחית והוא שבמכות בכורות נתתה האומה הישראלית, שעי"ז נקראים בני בכורי ישראל, ומה שנצטוו ליתן על פתחיהם דם פסח ודם מילה לאות הוא שדם מילה הוא קבלת עול מלכות שמים ודם פסח הוא קבלת עול המצות וכמו כן הוי עתה שנתנו מזווה על הפתח דבמזווה יל' פרשיות שהוא קבלת עומ"ש ופרשת והי' אם שמוע שהוא קבלת עול המצות מה שמציל מהמשחית כמו שאמר הה"ק מפרשיסחא וייע, מה שנא' דבפרשה ראשונה [כ'] ושנתתם לבניך ובפרשה שני' ולמדתם אותם, היינו שבס' והי' אם שמוע שהוא קבלת מצות שייך הלימוד אבל פרשה ראשונה שמע שהוא קבלת עול מלכות שמים לא שייך על זה לשון לימוד רק לשון שינון בחרב פיות להביא בתוכו עול מלכות שמים :

שידקרו כמדקרות חרב, אך שזה בא מלשון חכמים מרמא, שלא יוכל להיות באופן אחר, והצדיקים נצרכים להדברים כאלה אשר הם בונים כמדקרות חרב ועיניו נתרפאין:

קצת תהלים צ"ב מה גדלו מצטיין כר וכסיל לא יבין את זאת. ופי' כי תשובה תפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה, והרמז ע"ז צוים קו"ל ממזין וזו תיבות אלו כ"א גימטריא קל"ז זהו הפי' מה גדלו מעשיך ה' מאוד עמקו מהשבותיך איש בער כו' וכסיל לא יבין את זאת בגימטריא גימ' קל"ז כמנין צום קול ממזין, שאף ממזין אינו יודע ליתן.

קצת קץ שם להושך. פי' שקצבה וגבול נתן השיית לאדם נסיונות שנקרא בעיני האדם חושך. לאדם גדול גותן נסיונות היותר גדולים ולפתות ממנו נסיונות קטנים.

קט' טעם לשבח מה שאנו קורין שבת שלפני הברית מילה שלם זכר וביידי (ס' רס"ה) בשם סעודת מצוה, אמאי מצוה הוא. וגראה כמ"ש בזה"ק דשבת מקרי מטרוניתא דמלכא, ומשל למלך ב"ד שגור שלא לראות אותו רק לראות מקודם פני המטרוניתא, כן ממה הקדוש ב"ה גוזר שתמיד קודם מצות מילה יעבור מקודם שבת אחד ולכן כתיב וציום השמיני ימול כן כתב בזה"ק, ועי' אנו עושין שלם זכר בשבת שבו נשלם הזכר להיות ראוי אחיך ודפחית:

קטא' עוד אומרים משמו הק' טפס לשבת על קריאת שם הלילה שלפני המילה בשם (חאכט נאכט) דהנה איתא בשם הרה"ק בעל קדושת לו' וצללה"ה שבמוצאי פסח וסוכות ה' ניצור כל הלילה וכוונה ומשתוקק לקיים מצות תפילין שכתב

נחתם ממעשה דאשת פוסיפר משא"כ הוא הכיר אותם בזה:

לפ' ויגש

קצת וירדן אחי יוסף לשבור בר, פי' שבמצרים ה' להם הרבה לאכול היו יורדים לשם לשבור תאות אכילה, משא"כ בארץ כנען אין ברירה בידם, שלא ה' להם מה לאכול:

ויבך על צוואתיו והגור אר' כתב על רש"י ז"ל מלמד שקרא ק"ש שקיבל עליו עומ"ש כשראה זכות אבות עומדות לו, וקשה איך יוסף אמאי לא קרא ק"ש גיב, י"ל בפשיטות שה' עוסק אז במצות כיבוד אב ועוד יש לומר שיוסף ה' רגיל במצרים תמיד, שה' במצרים מקום טומאה וצפ"כ ה' דבוק בהשית:

לפ' ויקרא

קצת וישחט אותו על ירך המזבח כו', י"ל הפי' ושחט אותו ליצה"ר על ירך המזבח פי' על צ"ש בשעת אותו מעשה, פן תאמר צפונה הוא וטמיר ונצלם, לכן חדע שהוא לפני ד' והכל יודע השיית:

לפ' וישב

קצת והוא נער כו' שהוא נוצר מפליו הרע, עוד י"ל והוא נער שתמיד ה' נער:

בנביאים וכתובים

קצו' אמר הה"ק בעל ח' הרי"ם מגור וצללה"ה בשם הה"ק מפרשיסחא ז"ע יש בוטה כמדקרות חרב ולשון חכמים מרמא, (משלי י"ב י"ח) מהיכן בא זאת שהי' דברים

שיח שרפי קודש

ה' אומר המצוה שמילה נחשבת שלא מדעת אשר נראה מזה שמילה הוא ממקום גבוה אשר לא יוכל להשיג בדעת ומשום זה גופא מביא המצוה הזאת חתפת, והבן :

קפח (ההק' ז"ע) הנ"ל אמר שהרבי הק' מפרשיסחא ז"ע, ה' שואל לרבו הק' הרבי מלובלין ז"ע שה' משבח בכל פעם ופעם להיות שפל ונבזה, וה' שואל אותו מה יפועל זה מאחר שהוא באמת שפל ונבזה, וה' מתרץ לו הרבי מלובלין הק' ז"ע, שאם כחננו לזה, ואפי' שהוא באמת שפל ונבזה אעפ"כ הוא דבוק אל האמת ומקיימים בעצמם בזה ובו תדבקו וזוהי יבא התשובה והעזרה, והרבי מפרשיסחא ז"ע ה' משבח תירוצו של הרבי מלובלין ז"ע שהשיב לו כנאון :

קפח (ההק' אין דור שאין בו כאברהם יצחק ויעקב, לפי הדור, והגם שבפרשיסחא ה' אומרים שדור דור ודורשיו, שהדורש הוא לפי הדור, ואם הדור הוא בקטנות נצרכים לדורש גדול ביותר, כמו למשל לחולה כל שמסוכן ביותר נצרך לרופא מופתח וגדול ביותר, מימ המשוט הוא שהגדולים הם לפי הדור, ובפרט שלא נאבד אשר פעלו הראשונים ועומד עוד, וכמ"ש האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם כו' שמן הסתם לא בהגדה בלבד, רק שצומד עוד ופועל בהגדתו לדורי דורות, ואך הרבי מפרשיסחא ז"ע ה' רוצה ליתן מהשמים גדולים ביותר, שיוכלו לתקן בקל את הדור :

קפח עוד בשמו הק' ז"ע שה' אומר שנצרך לראות שלא יאבד שום נפש מישראל, דאיתא כל האומר יברכך טובים זה מינות ומפרש רש"י ד"ל כל שאינו מצטרף מושגי ישראל באגודתו, והג' ה' יכול לומר מלה כצ

שכבר יצאו ח' ימים שלא הניח, ועשיו קורין זה בשם זה שצריך ג"כ לנצר ולא לישן כל הלילה שמשחוקק מאוד למצוה זו, והו' הלשון (וואכט נאכט) שצריך לנצר כל הלילה ודפחתי: קפח) נמצא כתוב בסוף כתי"ף בתשובה אשר כתב להה"ג בעל חמדת שלמה ונדפס בחשו' הרי"ם בזה"ל ולא אאריך יותר שלא להטריח כבודו שיח', גם אבקשהו דבר קטן עבור ידידי הרב הגדול מו"ה וישא נ"י אבדק"ק פלאצק שקמו עליו אנשי בליעל והלשינו אותו שיש ח' כתות חלוקות מבני עמינו ואין ראוי לו להיות רב ואב"ד, ונצרך למאוד שכבודו שיח' יכתוב לשם שח' אין חילוק בעדת ישראל ודבר מצוה רבה הוא שיכול לבוא הרבה קלקלים ח"ו, ובוזה אצא ואומר שלום למר ולחותרו כנפשו ונפש ידידו המעטיר בעד אריכת ימיו בהרמת קרנו מצלה מעלה הק' יצחק מאיר בהרב מו"י נ"י:

קפח) ראוי לכל ירא שמים להיות מצר ודואג על חורבן ביהמ"ק, (אויח סי' א.) מ"ש יר"ש, כשי"כ מי שאינו ירא שמים לאמיתו שראוי להיות מיצר ודואג יותר שכל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאלו נחרב בימיו, ויש לכל אחד חלק בזה רק כחננו שלא יטעה א"צ בשקר כשאנו מרגיש כלל בחסרון ביהמ"ק, וכל הנוגע לכלל, ראוי להיות מיצר ודואג צ"י עצמו שסימן שהוא מבחוק עד שירחמהו השי"ת להכניסו לכלל ישראל ויהי' מרגיש בחסרונם ושמה בשמחתם :

קפח ה' אומר ומשבח סעודת ברית מילה, והי' אומר שבאכילה יכול לפעול יותר מבדברים, שבאכילה יוכל לרמות אותו מפני שהוא נמשך אחר זה ואז יכול לדחות אותו לקדושה.

מרגלים לראות טוב הארץ, ואיך
ובמה יתקנו את ישראל באלול, להיות
ראוים ברה"ש שיגאלו:

קפח) קן צפור, במדרש כתיב שהוא
רחמים, לכאורה הוא
נגד המשנה ובזוה"ק הוא גיכ בניל,
חנני השית' להבין מעט ע"י לשון
הרמב"ם שבפ"ג מהל' מע"ש ה"ב לא
אסרה התורה אלא לצוד אותה והיא
אינה יכולה לפרוח בשביל הבנים שהיא
מרחפת עליהם שלא ילקחו שנאמר
והאם רובצת כו' ע"י"ש:

קפט) ברכות (ה' ע"א) אם רואה אדם
סיסורין באים עליו ימשש
במעשיו כו' פשפש ולא מצא יתלה
בביטול תורה פ"י שאינו יכול ללמוד
תורה מפני היסורין, ואם יתלה בשביל
זה, השית' יסיר מעליו היסורין כדי
שילמד תורה:

קצ) במתניתין פרקי אבות, לא אמר
אדם לחבירו צר לי
המקום, שאלין בירושלמי, זהו השם
מפני מה לא אמר אדם צר לי, מפני
שחושק שאלין בירושלמי [א"ה] זהו
מאמר החכם אין נקב המחט צר לשני
אוהבים, ואין רחב העולם די לשני
שונאים] [גם בגמ' מצינו כד עזויין
רחימתא על פתאי דספסירא שכיבין]:

קצא) אמרו רבותינו ז"ל אל יסור
אדם מחבירו אלא מתוך
דבר הלכה שמתוך כך זכרהו, ע"כ,
נראה לומר הפי' כ"י מלאכיו יצויה
ל"ך כו' שזאת הוא ברכה, גם הלכה
מסוקה שרית ייחוד ורבים הלכה
כירבים, הוא ס"ת של כ"י מלאכיו
יצויה ל"ך:

כזו על האינו מצרך אפי' פושעי
ישראל, והי' אומר שכ"א יצטרך
לזהור בעצמו גיכ שלא יהי' מרוחק
וכמו שלא טוב שלא יהי' מקורב
ביותר, כן לא טוב להיות מרוחק, אך
שהי' העבודה בשמחה, והי' אומר
גשם ההיק מפרשיסחא זי"ע שהי'
אומר בשם ההיק, הרבי ר' משה
ליב מטאמרב זי"ע שהי' שואל תחת
אשר לא עבדת וכי' בשמחה, וכי'
בשביל זה יבוא כל הקללות, והי'
מתין שכל הרע בא מחסרון זה
אשר לא נעבד בשמחה והי' אומר
שעיקר שמחה בא מהכנעה, וכמו שנאמר
ויספר ענזוים בד' שמחה, והי' אומר
שעיקר שהי' מחודש בכל עת כי
ע"ז נקרא היצהיר מלך זקן משום שהוא
מוקין ומיישן את הכל, והיציט נקרא
ילד מסכן שהוא ילד ומחדש, והוא
מסכן היינו הכנעה, ומוזה בא השמחה
והתחדשות:

קפז) פסיעה גסה נוטלת מאור עיניו
של אדם מאי תקנתא
להדרא בקדושא דבי שמשא, בהילות
האדם נוטל ומחשיך צליל מאור עיניו
של אדם, וגם מלהסתכל אי"צ איך
שחא פומד, ובאיזה דבר הוא אווז,
ומאי תקנתא להדרא בקדושא דבי
שמשא במריצות ובמהירות ובמירכוס
לשבת זה מצימד האדם ביושר
בחזרה מהבהילות, וזה הוא דאינא
שלא נשלם הבריאה, ללמדך שאדם
פומד באמצע המלאכה ומסיים היינו
שנפצל בזה הבריאה שניתן כח
ומלמד את האדם להעמיד ביושר
בישוב הדעת, ומוזה בא הששוט גיכ
מה שפסיעה גסה נוטלת מאור עיניו
של אדם ומהדרי' בקדושא דבי
שמשא, כי כל הדברים תלויים
שעל גבוה מגבוה שומר:

קפז) בכל תמוז ואב, מתעורר נסיון
אצל עיני הצדה להיות